

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLEN-VÁRMEGYÉNEK HIVATALOS LAPJA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉS ÁRA:

Egész évre . . . 6 frt.
Félévre . . . 3 „
Negyedévre . . . 1 „ 50 kr.

Bérmegtelen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

A nyiltérben minden garmond sor díja 20 kr.

HIRDETÉS DIJJA

hivatalos hirdetéseknek:
Minden szó után 1 kr.
Azonfelül bélyeg 30 kr.

Petített nagyobb, avagy disztribúttal vagy körzettel ellátott hirdetésekért természet szerint minden négyzetcentim. után 3 kr. számítatik.

Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik.

Hirdetések és pénzküldemények a kiadóhivatalhoz intézendők.

Szülőkhöz — tanítókhöz.

(P. L.) A magyar költők fejedelme képzelőerejének hatalmával s utolérhetetlen szárnyalásával megelőzte az éjszakai pólus felé törekvő felfedezőket, mikor megírta fantasztikus művét: „Egész az éjszakai pólusig, vagy mi lett tovább a Tegetthoffal? . . .“

Hogy, mi lett tovább e nevezetes hajóval, vagyis inkább hová, merre ment, azt az utat, azokat a titokzatos, csodás régiókat meglátni, leírni, szóval fölfedezni indult el *Andrée*.

Ki ez az ember, aki vakmerően neki megy egy rejtelmes, borzalmakkal teljes világnak, hogy küzdjön a Föld legbőszebb elemeivel?

Egy mérnök — — nem, sokkal több: egy férfi.

Bátor és erős, aki egy ideálért képes életét föláldozni.

Tehát idealista, következkép beteg, igen beteg ember, mint a hogy a nagy orosz regényíró, Turgenev mondta „Helén“ című regényében Brutusról; de azt is mondta az emberi lélek rejtelmének e nagy kutatója, hogy ha az ilyen emberek kivesszünk, bátran becsukhatjuk a történet könyvét, nem lesz mit olvasni benne többé.

A mi anyagelvű korunk szemében az ilyen emberek csakugyan betegek, még pedig lelki betegek, legalább is különcök.

Ime, mit tesz más, okos ember, talán éppen egy mérnök, mint a milyen *Andrée*? Nagy vállalatokba fog, amolyan jó, kiadó vállalatokba, a mik ezeket hoznak a konyhára (mert a konyha modern társadalmunk szótárában nagy szerepet játszik), aztán, mint Hugo Viktor „A tenger mun-

kásai“-ban mondja, „Meggazdagszik, megüti a guta — s ez az élet koronája.“

Andrée egyebet tett.

Elindult egy háladatlan világrészbe, a hol még csak aranybányák sincsenek, mint Alaskában, pedig ez is elég hideg. Határozottan kevés a kilátás rá, hogy ott részvénytársaságot, valami „nord polar navigations-company“-t alapíthasson, fenntartva a maga számára egy fejedelmileg dotált, vezérigazgatói állást.

Aztán, minő könnyelműség! Még csak nem is az éjszakkémet Llyod, vagy az angol „Vithe Star Line“ társaság fényesen és minden kényelemmel berendezett hajóján teszi meg ezt a veszedelmes utat, hanem egy olyan félelmetesen ingadozó alkotmányon, melynek kormányzását még csak a XX. század valamelyik Mongolfierje vagy Renard és Krebsje fogja feltalálni. Valóban eszünkbe jut Fulton, a a gözhajó föltalálója, akit a bolondok házába akartak csukni. . . .

De elég a szatirából! Ezt az ellentéteket szülik s van-e kivívott ellentét, mint ez ember nagysága és e kor fölfogásának, szellemének törpesége között?

De van ebben vigasztaló momentum is.

Nagyon-nagyon megritkultak, de teljesen mégsem vesztek ki az idealizmus, a férfias tetterő, az erkölcsi bátorság példányképei.

Ti szülők, pedagógusok, történészek, ne a harcok, az emberirtó, ádáz háborúk hőseit állítsátok folyton az ifjúság szemei elé példányképpül, hanem a tudomány és közművelődés nemes bajnokait: a Stanlyket, a Liwingstonekat a Nanseneket, az An-

dréekat! Ne haszonhajtó gépet neveljetek az emberből, hanem egyént s jellemet.

Akkor ama állítólagos szürke demokratizmusból, erkölcsi homályból, mely a XIX. a nagyok nevezett századra borult, kitor az individualizmus és — eget kér.

Ne téveszszétek össze a sikert az érdemmel, vagyis, mint Hugo Viktor mondja a „Nyomoraltak“-ban: „Azokat a csillagokat, amik odafen ragyognak, azokkal, miket a kacsák csinálnak a pocsolyák puha iszapjában.“

Ne vakítsátok el gyermekeiteket az arany csalárd fényével, hogy ne dobják később oda érte a becsületet, a szabadságot, az egyéni függetlenséget, a meggyőződést, az összes nemesebb indulatokat s végül a legfőbb jót, az életet.

Ne a páros viadalnak neveljetek belőlük hősokeket, hanem az erkölcsnek, a nagy és nemes eszméknek, a közzónak és a tudománynak — s akkor nemesak az éjszakai pólust sikerült majd fölfedezni, hanem egy sokkal nagyobb, szebb és dicsőbb világot, mely ennek dacára egy emberi szívbe is megfér s melynek neve: *humanizmus*.

„Dénésfalva.“

— Emlékirat. —

N.-Mihályból, *Sulyószky* István t. barátunktól, még aug. 11-én, a következő levelet kaptuk:

Most, midőn *Szeleпка* község tényleg megszűnt létezni s egy új *Dénésfalva* van épülés alatt: azt hiszem, alkalomszerű a ritka szerencsével lebonyolított kényszer-kitelepülés ügyét b. lapjában ösmertetni a végből, hogy a hasonló sorsban levők ez esetből tapasztalatot merítsenek arra, miként erős akarat, kitartás és össze-

a vergődésből kiemelni, hová a nagy erővel és tőkével rendelkező gyáripár leszorította.

A kisiparosra vár tehát most a feladat az az érdeklődést folyton ébrentartani és becsületes munkássággal és igazi ügyeszeretettel azt a támogatást és elismerést valóban kiérdemelni.

A rendezett kiállításoknak főhasznuk éppen abban áll, hogy míg egyrészt felköltik a közönség figyelmét és növesztik a közérdeklődést, addig más részről buzdítóan hat az onnan nyert elismerés és a versenyben való győzelem fokozza a munkakedvet.

Ily értelemben üdvözlöm én a munkakiállítást és hozom nyilvánosságra azt az elismerést és dicséretet, amivel az érdeklődő közönség f. hó 21- és 22-én adózott az ipartestületnek és a derék vezetőségnek odaadó fáradságáért és nemes ügybuzgalmaért, hogy a kézműipari kiállítást Ujhelyben ismét létrehozta.

És most a t. szerkesztő ur szives engedelmével be fogok számolni az ott látottakkal, nem tartózkodva tárgyilagos bírálatomban a hiányok felemlítésétől sem, mert reményem, hogyha jóindulatu megjegyzéseimet az intéző körök figyelmükre méltatják, csak fokozni fogják a sikert.

A legutóbbi kiállítás Ujhelyben, tudtommal, a *harmadik*, melyet az ipartestület rendezett s hogy ez üdvös intézmény fokozatosan hódít, bizonyítja az, hogy míg az első évben 105 volt a kiállítók száma és a kiállítást gyér közönség látogatta tavaly, már 125 és ez idén 147 kiállító s maga a kiállítás helyisége annyira látogatott volt, hogy ember-ember hátán szorongott. Mindezeket latolgatva egy már is egészen bizonyos, hogy kivált kánikulai időben pár perennel tovább lehetetlen a tornaacsarnokban, mely az ily alkal-

TÁRCA.

Kesergés.

Mit ér az erdő,
Ha nincs benn madár?
Mit ér a mező,
Ha nincs rajt virág?
Mit ér az est,
Ha csillag nem ragyog?
Mit ér az élet,
Ha a szív sajog?
Mit ér az élet,
Mit ér nélküled?
Mit ér, ha szived
Enyém nem lehet?

Mit ér a rózsza,
Ha szirma lehull?
Mit ér a liget,
Ha a fű sárgul?
Mit ér a fa,
Ha tar rajt' az ág?
Mit ér az élet,
Ha bánatot ad?
Nélküled éltem
Sivár pusztaság,
Hol semmi sincsen,
Ami élvet ad.

JÓNÁS IZSÓ.

A kézműipari kiállításról.

— A „Zemplén“ eredeti tárcája. —

Irta: *Schneider J.*

A tavalyi ezredéves kiállításon a történelmi csoport után, mely hazánk ezer éves fenállását élő szimbolumként mutatta be, kétség kívül a mezőgazdaság és ipartermékek voltak azok, melyek az egész területet uralták. És míg a mezőgazdaság szép és dus kiállítását a honfiai kebel örömmel, az idegen pedig irigységgel nézte, addig az ipar legkülönbébb kiállított cikkei a honfiuban büszkeséget, az idegennél bámulatot ébresztettek. Méltán is, mert e téren Magyarország néhány évtized alatt nem csak hogy utol érte Európa kultur államait, de idegenyre jogosító képességének legfényesebb bizonyítékát is bemutatta ezuttal.

Ez a körülmény, nézetem szerint, nemesak örvendetes jelenség, de tanulságos tény is egy-szersmind arranézve, hogy amely nemzet csupán mezőgazdaságra szorítkozik, az fel nem szabadítja magát a természet és az elemek uralma alól, míg ellenben az iparúzó nemzetek a természet és az elemek szeszélyeit hatalmukba ejtik és boldogulnak. Az iparos maga szab határt cselekvésének úgy térben, mint időben; a gazdaembernek sokszor megrabolja álmát az időjárás szeszélye.

Ily fontos tényezője lévén az ipar fejlesztése ugy az egyéni, mint a nemzeti boldogulásnak, nem csuda, ha a társadalom minden rétege, karöltve a törvényhozással, érdeklődését, támogatását és elismerését nem vonja meg a kisiparos működésétől és minden áron igyekszik őt abból

tartással könnyen lehet nagy nehezségeket is legyőzni.*)

Dénesfalva tényleg már épül (Csebb mellett) Sztrázs pusztán s még e hóban leteresszük az állami iskola alapkövét is, s ezzel bizvást állíthatom, hogy a vármegye készséges támogatása igazi honfoglalásban vett részt.

Az emlékiratot, mely az imént olvasott levél mellékletét képezi, közöljük nemcsak köztudomás végett, de azért is, hogy netalán adandó esetben egyik vagy másik községnek, az áttelepülés módzatait tekintve, irányadóul szolgáljon.

Az emlékirat, melyet szintén S. I. t. barátunk szerkesztett, így szól:

Másolat.

I.

Zemplén-vármegyébe kebelezt s a nagymihályi járásba osztott Szelepka község árvíz által károsult összes lakosságának áttelepülését tárgyzó indokolt folyamodására folyamatba vett hivatalos vizsgálat még 1895 év nyarán eszközöltetvén, Zemplén-vármegye közigazgatási bizottsága 687/1663. sz. a. Zemplén-vármegye törvényhatósági bizottsága pedig előbb 312/17912 sz. a. utóbb 518/25403. sz. a. kelt határozataival kiküldött bizottság által a helyszínen felvett hivatalos jökönyv adataiból s az ebben nyilatkozó vármegyei főorvos, tisztii főügyész, gazdasági szakértő, alispáni helyettes, valamint az árvíz által veszélyeztetett község kitelepítésére alakított bizottság összes résztvevő tagjainak előadásából és a járási főszolgabírónak személyes tapasztalatain alapuló előterjesztéséből azon sajnálatos meggyőződést merítvén, hogy folyamodó község egész belterülete a Laborez folyó és Dusa-ér kiöntéseinek állandóan ki van téve és hogy a lakosság zöme minden év tavaszán és őszen előforduló két oldali kiöntés által közvetlen életveszélynek van kitéve, a kiöntések után pedig a község katlanszerű fekvésében soká megközelíthetetlen s hozzá a gyakori elöntés miázmái ugy a község belterületét, mint a nedves házakat laktalanná teszik s ezért az 1876. évi XIV. törv. alapján a kérelmezett kitelepítést nem csak engedélyezni, hanem teljes erejével támogatni elhatározta, ezen előzmény után történt az a mi következők.

II.

Folyamodó Szelepka község lakosai kérvényükben az áttelepülésre alkalmas helyként a Nagy-Csebb község határához tartozó és Gróf Andrássy Dénes által birtokolt néhai Gróf Andrássy György hitbizományához tartozó Pusztasztrázs neve alatt ösmeretes azon területet jelölték ki, mely a nagyeszebbi 199. sz. tjkvben 24 sor, illetve 592. hr. szám alatt 281. kat. hold s 660 □ öl kiterjedésűnek van bejegyezve. Miután a vármegyei küldöttség összes és illetékes szakközege a kiszemelt helyet jó termőnek s árvízről mentesnek találta, ez alapon a fentebb körülírt birtokterületből az előzetesen már összeállított táblás kimutatásba foglalt áttelepülők ré-

*) Kivált, ha oly nemeskeblű emberbarát és mecénás is lesz, mint volt Andrássy Dénes gróf és ha oly önzetlen és fáradhatatlan közbenjáró is akad, mint volt a szelepkaiknak a t. levélíró. Szerk.

makra szűknek is, kényelmetlennek is bizonyult kitarítani. Ugy hiszem, hogy a eszmadia-szín sokkal alkalmasabb lenne tágas és szellős helyiségével.

Szombaton, f. hó 21-én d. e. 9-kor, Dókus Mihály iparhatósági biztos lelkesítő szép beszéddel nyitotta meg a kiállítást nagyszámu közönség jelenlétében. A látogatás egy kis bucsujárás volt a maga nemében. Délután igen érdekes vendége volt a kiállításnak: Gelléri Mór az orsz. iparszövetkezet vezérigazgatója Budapestről, akit Bánóczy Kálmán testületi elnök és Gáthy Géza test. titkár fogadott. Gelléri, ki az ipartestület meghívására direkté a székesfővárosból jött le, behatóan megvizsgálta az egyes tárgyakat s teljes meglepődésének, sőt elismerésének adott kifejezést, egyuttal köszönetet mondott az orsz. iparszövetkezet nevében a rendezőségnek.

A kiállításban való részvételre 180-an jelenkeztek, de közbejött akadályok miatt csak 147-en vettek részt. Elég szép szám a multhoz képest, de nem kielégítő S.-A.-Ujhely nagyszámu iparosaihoz és a műhelyeikben foglalkozó 500-at meghaladó tanuló számához képest, mert, mint meggyőződtem, egyes nagyobb műhelyvel bíró mesterek egyáltalában képviselve sem voltak. Ez ugyan nem válik dicséretükre, noha némelyikük azt a kifogást teszi, hogy a nyár legtöbb munkát adó szorgalmi idő s így nem alkalmas kiállítás rendezésére s jobb lenne a téli hónapokban, mikor kevesebb a munka a műhelyekben és akkor a versenyző tanulóknak több ideje is van. Információm azonban az, hogy az elnökség éppen ezt az időt tartja a legjobbnak, mivel a tanuló ilyenkor nem jár iskolába és így több ideje van kiállítandó munkája elkészítésére. És ez az igaz, ez a helyes.

szére az általok kért 120 magyar hold, illetve 90. kat. hold megszerzését helyeselve ajánlatba hozta.

III.

E most leirt előzmények folyamata alatt következett be egy nagy s igen kedvező fordulat a kitelepítés nehéz munkájának megkönnyítésére, a mennyiben Gróf Andrássy Dénes és neje Ó méltóságai a hozzájuk intézett folyamodvány sulyos okainak méltánylásával és az önhibáján kívül türethetetlen helyzetbe jutott nép nyomorának enyhítésére s főleg az áttelepülés megkönnyítésére 10,000 azaz tízezer forintot adományozott segélyképpen; beleegyezett az áttelepülésre kért 60 kat. hold örökadása vagy örök bérletébe, sőt indirecte gróf Széchenyi Aladár hitbizományi gondnok hozzájárulását is megszerezte s ezzel a halasztást nem tűrő kitelepülés ügyét dülőre vitte.

IV.

Szelepka község képviselőtestülete ez után 1895. évi augusztus 17-én. és ismét 1895. augusztus 23-án tartott ülésében örvendetes tudomásul véve a fejleményeket egyhangulag hozott határozattal kimondotta, hogy a nagylelkű adományozó iránti hálából a P. Sztrázs birtokterületből az áttelepülés céljára kihasítandó belterületre minél előbb kiván átköltözni s az akként alakítandó községük nevét, „Dénesfalva“-ra kéri átválttatni. Elhatározta egyszersmind a községi képviselő-testület, még pedig az összes települők hozzájárulásával azt is, hogy a 90 kat. hold beltelkekké átalakítandó terület minő utcák, terek, létesítésével osztassék meg, s midőn egyidejűleg megállapította azt is, hogy kinek-kinek milyen kiterjedésű belbirtok lesz kihasítandó, egyszersmind megállapodtak abban is, hogy a belbirtokok elhelyezésére a járási főszolgabíró által megegyezendő sorshuzás lesz irányadó és feltétlenül kötelező.

V.

Zemplén-vármegye törvényhatósági bizottságának 6997, és 10113 számok alatt kelt és Szelepka község lakosainak áttelepítését tárgyzó felterjesztéseire a nagyméltóságú Belügyminiszter ur 95771/IV. sz. a. kelt leiratával helyeslőleg tudomásul vette Szelepka község képviselő-testületének e tárgyban hozott s a járási főszolgabíró valamint a vármegyei bizottság által is jóváhagyott határozatait s az alakítandó község nevének „Dénesfalva“-ra leendő átválttatását engedélyezte. Ugyancsak a nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi miniszter ur 5366/96 sz. a kelt magas rendeletével a leendő Dénesfalva iskoláját írásban külön kifejezett közömbajhoz képest államnak kimondotta s az iskola építés költségére 4000 azaz négyezer forintot folyósított.

VI.

Szelepka község képviselőtestülete a járási főszolgabíró közbenjárta mellett tartott s fentebb már hivatkozásba tett községi képviselő-testület ülésében határozott még a felett is, hogy a 10,000 ft segélyadományból első sorban a község, mint erkölcsi testület számára vásárlandó utcák, terek, iskolai, községi belterületek vételára, továbbá a kötés s ennek jóváhagyása

A kiállításon, a mézeskalácson és az esztergályos mesterségen kívül, képviselve volt minden iparág, amelynek városunkban iparüzője van. Leggazdagabb volt a vas-fém ipar (kítüntek: az Armágyi, Hercz, Király, Lukácsovits és a Vályi műhelyeiből kikerült igen csinos és szolid művű tárgyak)

A gyári műhely kétségkívül a legfeltűnőbb dolgokkal volt képviselve, de szerintem azok, mint gyári termékek, talán nem is egészen ide tartozó nemek és így jövőre csak „versenyen kívül“ lehetne helyük.

A szabóipar: (Móré Dániel műhelye), asztalosipar (Schwarz Sámuel, Jaczko műhelyei), a bőripar nagy számban, kárpitosipar (Jelenek Adam és Weisberg műhelyei) igen szép készítésű tárgyakkal; a pék műhelyek (Bánóczy és Klein — vajha a gyakorlatban is oly nagyok és szépek s mi a fő oly jók lennének azok a sütemények!) Legkiválóbbak és legtanulságosabbak voltak minden iparágra egyaránt a rajziskola produktumai, mi nem csoda, ha tudjuk, hogy ezt a veterán mesternek, Vandraska tanárnak a szakismerete és ügybuzgósága hozta létre. A pléhfestés, kerékgyártás és szücs muuka szintén szép példányokon voltak bemutatva.

A kiállítás vasárnap, ma egy hete, d. u. 5 órákor mutatott legünnepiesebb képet, nemcsak a vendégek mennyisége, de azok kiválósága folytán is. Akkor kezdődött a kiállításnak ünnepies bezárása és a díjak kiosztása, mégpedig az I—VI. bírálóbizottság Matolai Etele, Dókus Gyula, Barthos József, Dókus Mihály, Spotkovszky Károly és Dongó Gy. Géza bizottsági elnökök és a zsűri tagjai részéről betérjesztett pontos és lelkiismeretes vélemény alapján.

s telekönyvi érvényesítésével járó költségek fedezendők s a maradvány az átépítés költségeire segélyképpen akként lesz kiosztandó, hogy a főszolgabíró által a képviselőtestület hozzájárulásával három osztályba sorozott áttelepülők közül az első osztályba tartozó vagyonosok segélyben nem részesülnek, ezek száma 67. Ellenben a 3-ik osztályban lévő 32 települő 2-szer annyi segélyt kapjon, mint a 2-ik osztályban levő 15. — A leirt módon megegyezett a sorshuzás is és végleges megállapodásként jökönyvbe vétetett az, hogy kihasítandó lesz 73 belhely 1200 □ öl kiterjedéssel, 9 belhely 1800 □ öllel, 2 belhely 2400 □ öllel, 1 belhely 1500 □ öllel, 1 belhely 740 □ öllel, 7 belhely 900 □ öllel, 21 belhely 600 □ öllel s végre 1 belhely 300 □ öllel, — összesen 115 belhely alakítandó, ezek között az iskola, temető és községháza, agyagbánya is bennfoglaltatik, ellenben nincs beleértve az utca és közlekedési ut. Ezen megállapodások mellett bizta meg a község, a főszolgabíró és a vármegyei küldöttség Sulyovszky István uradalmi ügyészt a szükséges mérnöki munkálatok, szerződés-kötés fogantatva vételével s az igénylendő jóváhagyások kieszközölésével s tkvi érvényesítésével s miután nevezett ügyvéd e megbízásában eljár s az áttelepülés céljára kiszemelt hitbizományi birtokból lejegyzendő 90 kat. hold területet Erdei Mór honnani lakos okl. mérnök által megosztatta s erről Débályszerű eldarabolási vázrajzot és földkönyvet 2—2 példányban elkészítette s ezeket a szerződni vágyó község lakosainak Füzesesgyer Tamás főszolgabíró, Stépán Gábor közigazgatási bizottsági tag, mint az áttelepülést vezető vármegyei küldöttség elnöke Bodnár János járási közgyám, Szoták István körjegyző Gerich Gyula rk. plebános, mint hitteles személyek előtt felmutatta s az áttelepülés hű történetét fentebbiekben leirta, ezek után az alantirt napon és helyen létrejött a következő:

VII.

Örökadás-vevési szerződés.

Mely egyrésztől Sulyovszky István, ügyvéd, mint Hodinka Mihály uradalmi igazgatással megbízott főügyésznek helyettese s az /- alatt esatolt s ezen okirathoz fűzött meghatalmazással igazolt Andrássy Dénes gróf hitbizományi birtokos uradalmi ügyésze s különleges meghatalmazottja, mint eladó, másrészt Kazsimirszky Mihály Szelepka község bírja s az alább megnevezett 114 vevőtársa között a már előbb megnevezett hatósági személyek jelenlétében és a vevők személyazonosságának a bíró és Csizmár András, valamint Babják János hitetek által történt igazolása mellett létre jött.

VIII.

Ezen örökadás-vételi szerződés csak akkor lép joghatályba, ha és amennyiben Andrássy Dénes gróf ur ezen kötésre vezetendő nyilatkozatával azt kifejezetten elfogadja és jóváhagyja, továbbá e szerződés érvénye attól függ, hogy az alább táblás kimutatásban foglalt s vevőkként érdekelték között a gyámi minőségben szereplők elkötelezését, Zemplén-vármegye árvászeke, mint gyámhatóság megerősíti, továbbá érvénye e kötésnek attól függ, valjon Zemplén-vármegye, mint törvényhatóság magát a kitelepülés tényét,

A vendégek sorában a fentiekben kívül ott voltak: Nemes Lajos kir. tanácsos, tanfelügyelő, Beregszászy István s. tanfelügyelő, Keresztessy Lajos, Dókus László, Haas Bernát dr., Horváth József, Klein Tivadar és még számosan.

Bánóczy Kálmán ipartestületi elnök akadályoztatása következtében az egyesület érdemes alelnökére Matterny Józsefre hárult a tisztség, hogy a sikeres kiállítást bezárja. És habár egészen váratlanul jött, hogy ő legyen a főszertartás-mester, mindnyájunk kellemes meglepetésére mondott olyan hatásos záróbeszédet, hogy bármely gyakorlott szónok is meghallgathatta volna s nem gyönyörűség nélkül. Merem is állítani, hogyha a „komának“ az olló helyett a bibliát adnák a kezébe, a szószerken is megállaná a helyét, épp úgy, mint a társas életben megállja. Szép szavakban megköszönte a vármegyének, a kassai ipar- és keresk. kamarának az 50—50 fto, a helybeli keresk. és iparbanknak és a Központi Takarékpénztárnak a 10—10 fto, melylyel szives adományul a kiállítás rendezésének sikeréhez járultak, megköszönte továbbá a bíráló bizottságok elnökeinek és tagjainak szives közremunkálatát, — és neveik felemelésével, midőn őket, mint a „Zemplén“ szerkesztőjét is, aki mindig szívből szószóloja az iparos érdekeknek, a közönség szeretetébe ajánlotta: harsány éljenzés tört ki. Kiemelte végül mindazokat, kik a kiállítás sikerének előmozdító voltak, ezek között Bánóczy Kálmán elnököt és Gáthy Géza testületi titkárt, kik fáradságot nem ismerő buzgóságot fejtettek ki.

A szép beszédre Dókus Gyula es. és kir. kamarás emelkedett szavakban válaszolt, rátért a testület hasznos működésére, mely kiválóan a vezetőség érdeme; kijelentette, hogy a bizott-

Folytatása melékleten.

valamint Szelepka község, mint erkölcsi testületnek alábbi módon történő vagyonszerzését az 1886. évi XXII. törv. 24. §-ai értelmében jóváhagyja, s végre csak ugy érvényes e kötés, ha a hitbizományhoz tartozó n.-esebbi 199. sz. tjkvbeli birtokrészletből célba vett 90 hold lejegyzését, eldarabolását, el- és átadását a rimaszombati kir. törvényszék engedélyezi s ha e feltételek bekövetkeznek, lesz csak az áttelepülés tényleg foganatosítható.

IX.

Annak előre bocsátása mellett, hogy a vevőként érdekeltek nevei az alább látható táblás kimutatásban akként vannak felsorolva, amiként belhelyük a térképen, földkönyvben és természetben egymásután következnek a n.-esebbi 199. számú tjkvbeli 24. sor, illetve 592. hr. egész részlet 281 hold 660 □ öl kiterjedéssel első sorban tehát e telekkönyvből lejegyzendő s ennek megtörténtével a 90 hold kiterjedésű 592/b részletszám alatt az alantirt vevők részére eldarabolta 1-124. sorsz. alatt esetleg minden vevőnek belbirtoka a neve után kitett alszámos hr. részlet jelzéssel s ugyanott feltüntetett kiterjedéssel külön-külön nyitandó új tjkönyvbe leendő átvezetéssel lesz a vevő nevére tulajdonjoggal s a megállapított vételár kitüntetett hátrálékának eladó javára szóló zálogjogának egyidejűlegesen bejegyzésével bekebelezendő. Ezen bejegyzés után hitbizományi birtokként visszamaradó 492/a hr. részlet 191 hold és 660 □ öl kiterjedéssel az eddigi tulajdonos javára ugyancsak a n.-esebbi 199. sz. tjkvbe 42 sorsz. alatt visszavezetendő.

X.

Az alább ideigittott táblás kimutatásbeli részletezéshez vevők előzetes megállapodáshoz képest kijelentik azt, hogy a vétel tárgyat képező 90 kat. hold, illetve 120 magyar hold (1200 □ öles) vételára 36,000 azaz harminchat-ezer forint, vagyis minden □ öl örökára 25 forint, és most mindenki csak a saját birtokának vételárért felelős, ennél fogva a neve után kitett térmennyiségnek megfelelő vételár fizetésére kötelezi magát, mégpedig e szerződés kikötött jóváhagyásának bekövetkezése utáni 8 nap alatt lesz a vételár esedékes és fizetendő mégpedig a rimaszombati kir. törvényszék, mint hitbizományi bíróságnál, mindenki vevő azonban, aki a vételári tőke után 1897. évi ápril 1-től folyólag bezárólag 11 egymásutáni éven keresztül hátrálékos vételár részlete után előlegesen s egy évre, egyszerre 6%-os késedelmi kamatot, ezen szerződés jóváhagyásától még további 9 éven át 5%-os késedelmi kamatot pontosan lefizet, ezen vevők jogsultak lesznek magát a vételárat 20 azaz husz év alatt, vagyis 1917. év ápril 1-ső napjáig a jelzett helyre beszállítani. Kamat nem fizetés esetén azonban idő előtt esedékes az egész vételár is, és a hátrálékostól a hitbizományi birtokos felperessége mellett bármely szabadon választott egyes bíróság és sommás szóbeli peres eljárás útján járulékokkal együtt megveendő lesz.

(Vége köv.)

ságok szívesen vettek részt a kiállítás ügyének támogatásában, mert örömmel tapasztalták ugy az iparosoknak, mint azok tanulóinak a szakismeretekben való nagy előhaladását. Ily derék és igyekvő iparos osztály szorgalmában látja ő — ugymond — a nemzet jövő boldogulásának legbiztosabb zálogát. Igérte is ugy a maga, mint elnöktársai részéről, hogy a rendelkezésükre álló minden eszközt fel fogják használni az érdemes ipartestület érdekeinek elősegítésére.

A sok éljenzés elhangzása után, mely e lelkes beszédet követte, *Gáthy Géza* testületi titkár felolvasta azoknak az iparos tanulóknak a névsorát, kiket az egyes bizottságok kitüntetésre ajánlottak. A jutalom I. és II. oszt. díszoklevél, aztán 5, 3 és 1 koronából álló díjak voltak.

Mielőtt soraimat befejezném egy dolgot ajánlok a kiállítást rendező testület figyelmébe: gondoskodjék arról, hogy a tanulót, ki munkát készít, bizottsági ellenőrzés alá kerüljön, nehogy az a s talán igazságtalan vád, vagy gyanu érhesse a kiállítót, hogy munkájában mások is voltak segítségére, másrészt pedig, hogy eleje vételessék sok visszaélésnek.

De ha már benne vagyok, ajánlanám még azt is, hogy első sorban azok a tanulók bocsájtassanak versenyre (és ezt kötelességül szeretném kimondani), kik tanuló éveiket befejezték. Így a kiállított munka a felszabításnak egyik feltétele lenne.

Egyébiránt pedig sok ily derék és munkaszerető iparost óhajtok az országnak. Így nem félténem hazámat a munkás sztrájkától, sem a szocializmustól.

Isten áldása kísérje a becsületes munkát!

Vármegyei ügyek.

A közig. bizottság jövő havi rendes ülését szeptember 10-én, (tizedikén) d. e. 9 órakor tartja.

Kongrua. Folytatjuk közlését azoknak a parókiáknak, melyek a munkási gk. püspöki egyházmegyéhez tartoznak. A nevek után szedett szám a plébániának évi tisztajövedelem mennyiségét mutatja: Szalók 264 ft 40 kr., Ladomér 274 ft 82 kr., Gálszécs 558 ft 61 kr., Sztankócz 347 ft 49 kr., Falkus 437 ft 29 kr., Lask 490 ft 35 kr., Petrik 316 ft 08 kr., Nagy-Toronya 380 ft 40 kr., Márk 235 ft 40 kr., Baeskö 483 ft 89 kr., Csábócz 470 ft 49 kr., Dávidvágás 267 ft 71 kr., Klenova 393 ft 61 kr., Lasztomér 174 ft 21 kr., Z.-Velejte 347 ft 58 kr., Or.-Hrabócz 424 ft 21 kr., Zboj 462 ft 48 kr., Kis-Dobra 582 ft 68 kr., Z.-Vásárhely 446 ft 33 kr., Lasztócz 283 ft 76 kr., Kolonicza 305 t 41 kr., Vég-Ardó 469 ft 46 kr., Ublva 346 ft 75 kr., Sárospatak 748 ft 95 kr., Kolbása 475 56 kr., Agárd 546 ft 41 kr., Tőke-Terebes 277 ft 32 kr., Rudabányáska 383 ft 79 kr., Sámogy 266 ft, Posa 373 ft 11 kr., M.-Zombor 295 ft 43 kr., Vécse 533 ft 26 kr., B.-Keresztur 367 ft 38 kr., Dubróka 693 ft 33 kr., Isztánes 408 ft 76 kr., S.-A.-Ujhely 944 ft 32 kr., Uljes 355 ft 89 kr., Márk-Csemernye 395 ft 35 kr., Ormező 283 ft 15 kr., Techna 289 ft 30 kr., Zebegnyő 563 ft 45 kr., Szécs-Keresztur 409 ft 51 kr., Dámócz 490 ft 63 kr., Zemplén 332 ft 41 kr., Lelesz-Polyán 497 ft 25 kr., Laborez-Volya 488 ft 12 kr., Cséke 276 ft 61 kr., Czéke 564 ft 63 kr., Bánszka 395 ft 15 kr., Szerdahely 585 ft 68 kr., Szerenes 556 ft 13 kr., Szacsur 341 ft 77 kr.

Vásáráthelyezés. A kereskedelemügyi kir. minster megengedte, hogy *Varannó* községben a f. év december hó 5 és 6-ára eső országos vásár kivételesen december hó 1-én és 2-án tartassék meg.

Állami anyakönyvi statisztika. A *sátoralja-ujhelyi állami anyakönyvi hivatalnál* (1897. auguszt. 12-étől aug. 28-áig) a) házasságot kötött: 8 pár; b) kihirdetett: 6 egyén; c) születési anyakönyvi bejegyzés volt: 14 esetben; d) elhalálozott: 8 egyén.

Hírek a nagyvilágból!

Az orosz-francia szövetség létrejöttét Kronstadtban f. hó 26-án proklamálták a világnak. A titkot *Miklós* cár mondta ki abban a tőszájában, melylyel a „Pothnau“ hadi hajó fedelzetén a baráti és szövetséges viszonyban álló két nemzetről szólott. A „szövetséget“, mint a cár mondotta, *Faure* francia köztársasági elnöknek Oroszországban való mostani látogatása teremtette meg. Az orosz-francia szövetség, min tvélik, a német birodalom ellen irányul.

Spanyolország minsterelnöke *Azkaragga* hadügyminster-tábornok lett. A kormányzó anyakirályné azt a feladatot tűzte eléje, hogy állítsa helyre a konzervatív párt egységét. **Az anarkisták** ismét megöltek egy köztársasági elnököt. A minapában *Canovas* spanyol minsterelnököt, most *Bordá-t*, Dél-Amerikában az uruguayi köztársaság elnökét terített le a gyilkos golyó.

Angolok és afgánok között Keletindianában az afridák törzsének fellázadásával megkezdődött az ellenségeskedés.

Angiolito anarkistát, aki agyonlötte *Canovas* minsterelnököt, kivégezték.

A török-perza határon a kurdok be-rontottak perza területre és két örmény falut elpusztítottak; állítólag 200 örményt lemészároltak.

Hírek az országból.

Ófelsége a király meghívására a tatai hadgyakorlatokon jelen lesz *Obrutsen* orosz vezérkari fő is.

Budapest székes főváros nagy előkészületeket tesz *Vilmos* német császár szeptember 22-iki budapesti látogatása alkalmára.

Görgey Artur tábornok tüdőgyulladásban megbetegedett. A tábornok magas korára való tekintettel, elmúlt 79 éves, a betegség könnyen végzetessé válhatik.

A Szent István napi körmenet alkalmából Budapestre rándult vidékiek számát 150,000-re becsülik.

Különfélék.

— **Személyi hir.** *Rác* István dr., kedves földink, a budapesti m. kir. állatani intézet jeles tanára, mint a földmivélsügyi kir. minster kiküldötte, szintén részt vesz az orvosok nemzetközi kongresszusán Moszkvában.

— **Kinevezés.** *Geöcze* Ernő s.-a.-ujhelyi kir. pénzügyig. kezelőgyakorlót az eperjesi kir. pénzügyigazgatóságához pénzügyi irodatisztá nevezte ki a pénzügyminster.

— **Változás.** A homonnai felső keresk. iskola tanártestületében az a változás történik, hogy a Homonnáról Kézsmárkra áthelyezett *Darvas Vilmos* tanár helyébe *Reisch* Emil keresk. iskolai szaktanár-jelöltet alkalmazta a vall. és közokt.-ügyi minster.

— **Az égetteknek.** Főispánunk közbenjárására a *Jósziv* 500 (ötszáz) forintnyi segédelmet küldött a garanyiaknak. A belügyminster pedig a vajdáskei égettek fölszámolására 800 (nyolcezsáz) forintot, a zsalobinaiknak hasonló célra 70 (hetven) forintnyi segédelmet utalványozott.

— **Festőművész-vendégek Patakon.** *Lácza* László dr. magyaros vendégszeretetről ösmert uri házának illusztris két vendége volt e napokban, az egyik *Vágó Pál* festőművész hazánkia, a millénniomi körmenet képének tervezője; a másik *Styka János* híres lengyel festő, a „Kosciusko“ kép megteremtője. Ők ketten most több lengyel és magyar festőművésszel együtt Lembergben újabb körképen dolgoznak, amely a nagy-szebeni oroszverő esatát fogja ábrázolni.

A kép címe: *Bem és Petőfi* lesz. A körkép, mint értesülünk, már nagyjából kész s még csak egyes jelenetek korhű megfestése hiányzik a „néphad“-ból. A művészek azért jártak Patakon, hogy a Bodrogközre átrándulván élet után igtassanak típusokat vázlatkönyveikbe. A szolgálatkész házigazda kalauzolta a művészeket Karádra, s midőn *Szépkuhty* jegyző, ki igazi magyaros vendégszeretettel fogadta őket, a hétköznapi munkaidő dacára, pár óra alatt a mezőkön lévő „legjobb“ alakokat hamarosan előállította számukra, igazi művész-lelkességgel láttak munkához. Lelkesedéssel szemlélték a pusztai életet, az itatásra összegyomolygó gulyát és ménest is. Patakra visszajöve apróra megsemmélték a *Rákóczi-kastélyt* és az ott felhalmozott régi fegyvereket, ereklyéket; azt a gyönyörű panorámát pedig, mely a pataki vár tróntermének terraszáról a festői szép „Hegyalja“ láncolatára nyílik, elragadóan találták. Erről is vettek fel több vázlatot. Örülünk hogy, amint mondták, a kirándulások eredményével igen-igen meg voltak elégedve. A „Bem és Petőfi“ nem sokára kész s bizonyára hamarosan országos hírre jutó körképhez tehát vármegyénk is szolgáltat anyagot, aminek viszont mi is igazán örülünk. A körképet jövő év tavaszán fogják Budapesten kiállítani. A művészeknek erősen eltökélt szándékuk olyat alkotni „Bem és Petőfi“-ben, a mi tulszárnyalja az eddig látott körképek művészi és erkölcsi hatását. Szívvel kívánunk a jeles művészeknek, kiket a muza hozzánk invitált, alkotásukhoz kitartást és teljes sikert!

— **Autonómiai képviselőválasztás.** A kat. autonómiai kongresszusra küldendő képviselőre *L.-Bényén* f. hó 22-én volt a szavazás. Sokan bejöttek a Bényéhez tartozó tanyákról s átjöttek Bekeesről is a választók, kik mindannyian *Mailath* József grófra adták szavazataikat. Eljen a nemes gróf!

— **Esküvő.** *Dékány* János ujhelyi kir. ügyész, tisztelt barátunk, a jövő héten esküszik örök hűséget *Vályi* Ella kisasszonynak, néhai *Vályi* István, volt kir. közjegyző özvegye, szül. *Barna* Emilia urnő szeretetreméltó s kedves leányának. A szerető párnak tartós és állandó boldogságot kívánunk.

— **A közös temető ügye** A város közegészségügyi bizottsága az elmúlt héten ülést tartott, melyen *Szent-Györgyi* Dezső városi mérnök bemutatta a közös temető tervrajzát. Ugyanezen az ülésen tárgyalták a közös temető szabályrendeletét is. Ugy a temető tervét, mint a szabályrendeletet kevés módosítással elfogadták, s illyirányu véleményes előterjesztésükkel a képviselőtestületnek bemutatták. Ezek után a közös temető évek óta vajudó kérdése remélhetően nemsokára a megvalósulás stádiomába jut.

— **Szinészet.** Értesülünk szerint őszi szezonunk nem fog elmúlni színészet nélkül. A város képviselőtestülete ugyanis legutóbb tartott közgyűlésében *Halmay* Imre szatm. szinigazgató, régi jó ismerősünknek, a jövő hó 15-étől a hó végéig engedelmet adott, hogy társulatával a városi színházban előadásokat tarthasson. — Az eddig Homonnán volt *Agh* Aladár-féle szinistársulat e hó 23-ika óta Gálszécsen játszik. A derék kis társulat általában jó tagokból áll, sőt, mondhatom, néhányan, különösen a nők közül, valóban mű-

valamint Szelepka község, mint erkölcsi testületnek alábbi módon történő vagyonszerzését az 1886. évi XXII. törv. 24. 59. 110. §§-ai értelmében jóváhagyja, s végre csak úgy érvényes e kötés, ha a hitbizományhoz tartozó n.-esebbi 199. sz. tjkvbeli birtokrészletből célba vett 90 hold lejegyzését, eldarabolását, el- és átadását a rimaszombati kir. törvényszék engedélyezi s ha e feltételek bekövetkeznek, lesz csak az áttelepülés tényleg foganatosítható.

IX.

Annak előre bocsátása mellett, hogy a vevőként érdekelt nevek az alább látható táblás kimutatásban akként vannak felsorolva, amiként belhelyük a térképen, földkönyvben és természetben egymásután következnek a n.-esebbi 199. számú tjkvbeli 24. sor, illetve 592. hr. egész részlet 281 hold 660 □ öl kiterjedéssel első sorban tehát e telekkönyvből lejegyzendő s ennek megtörténtével a 90 hold kiterjedésű 592/b részletszám alatt az alantírt vevők részére eldarabolta 1—124. sorsz. alatt esetleg minden vevőnek belbirtoka a neve után kitett alszámos hr. részlet jelzéssel s ugyanott feltüntetett kiterjedéssel külön-külön nyitandó új tjkönyvbe leendő átvezetéssel lesz a vevő nevére tulajdonjoggal s a megállapított vételár kitüntetett hátralékának eladó javára szóló zálogjogának egyidejűleg bejegyzésével bekebelezendő. Ezen bejegyzés után hitbizományi birtokként visszamaradó 492/a hr. részlet 191 hold és 660 □ öl kiterjedéssel az eddigi tulajdonos javára ugyancsak a n.-esebbi 199. sz. tjkvbe 42 sorsz. alatt visszavezetendő.

X.

Az alább ideig tartó táblás kimutatásbeli részletezéshez vevők előzetes megállapodáshoz képest kijelentik azt, hogy a vétel tárgyat képező 90 kat. hold, illetve 120 magyar hold (1200 □ öles) vételára 36,000 azaz harminchat-ezer forint, vagyis minden □ öl örökára 25 forint, és most mindenki csak a saját birtokának vételáráért felelős, ennél fogva a neve után kitett térmennyiségnek megfelelő vételár fizetésére kötelezi magát, mégpedig e szerződés kikötött jóváhagyásainak bekövetkezése után 8 nap alatt lesz a vételár esedékes és fizetendő mégpedig a rimaszombati kir. törvényszék, mint hitbizományi bíróságnál, mindenki vevő azonban, aki a vételári tőke után 1897. évi ápril 1-től folyólag bezárólag 11 egymásutáni éven keresztül hátralékos vételár részlet után előlegesen s egy évre, egyszerre 6%-os késedelmi kamatot, ezen szerződés jóváhagyásától még további 9 éven át 5%-os késedelmi kamatot pontosan lefizet, ezen vevők jogosultak lesznek magát a vételarat 20 azaz husz év alatt, vagyis 1917. év ápril 1-ső napjáig a jelzett helyre beszállítani. Kamat nem fizetés esetén azonban idő előtti esedékes az egész vételár is, és a hátralékos tőkét hitbizományi birtokos felperessége mellett bármely szabadon választott egyes bíróság és sommás szóbeli peres eljárás útján járulékokkal együtt megveendő lesz.

(Vége köv.)

ságok szívesen vettek részt a kiállítás ügyének támogatásában, mert örömmel tapasztalták úgy az iparosoknak, mint azok tanulóinak a szakmeretekben való nagy előhaladását. Ily derék és igyekvő iparos osztály szorgalmában látja ő — ugymond — a nemzet jövő boldogulásának legbiztosabb zálogát. Igérte is úgy a maga, mint elnöktársai részéről, hogy a rendelkezésükre álló minden eszközt fel fogják használni az érdemes ipartestület érdekeinek elősegítésére.

A sok éljenzés elhangzása után, mely e lelkes beszédet követte, Gáthy Géza testületi titkár felolvasta azoknak az iparos tanulóknak a névsorát, kiket az egyes bizottságok kitüntetésre ajánlottak. A jutalom I. és II. oszt. díszoklevél, aztán 5, 3 és 1 koronából álló díjak voltak.

Mielőtt soraimat befejezném egy dolgot ajánlok a kiállítást rendező testület figyelmébe: gondoskodjék arról, hogy a tanulót, ki munkát készít, bizottsági ellenőrzés alá kerüljön, nehogy az a s talán igazságtalan vád, vagy gyanu érhesse a kiállítót, hogy munkájában mások is voltak segítségére, másrészt pedig, hogy eleje vétessék sok visszaélésnek.

De ha már benne vagyok, ajánlanám még azt is, hogy első sorban azok a tanulók bocsájtassanak versenyre (és ezt kötelességül szeretném kimondani), kik tanuló éveiket befejezték. Így a kiállított munka a felszabításnak egyik feltétele lenne.

Egyébiránt pedig sok ily derék és munkaszerető iparost óhajtok az országnak. Így nem félténem hazámat a munkás sztrájkától, sem a szocializmustól.

Isten áldása kísérje a becsületes munkát!

Vármegyei ügyek.

A közig. bizottság jövő havi rendes ülését szeptember 10-én, (tizedikén) d. e. 9 óra-
kor tartja.

Kongrua. Folytatjuk közlését azoknak a parókiáknak, melyek a munkácsi gk. püspöki egyházmegyéhez tartoznak. A nevek után szedett szám a plébániának évi tisztajövedelem mennyiségét mutatja: Szalók 264 ft 40 kr., Ladomér 274 ft 82 kr., Gálszécs 558 ft 61 kr., Sztankócz 347 ft 49 kr., Falkus 437 ft 29 kr., Lask 490 ft 35 kr., Petrik 316 ft 08 kr., Nagy-Toronya 380 ft 40 kr., Márk 235 ft 40 kr., Baesko 483 ft 89 kr., Csábócz 470 ft 49 kr., Dávidvágás 267 ft 71 kr., Klenova 393 ft 61 kr., Lasztomér 174 ft 21 kr., Z.-Velejte 347 ft 58 kr., Or.-Hrabócz 424 ft 21 kr., Zboj 462 ft 48 kr., Kis-Dobra 582 ft 68 kr., Z.-Vásárhely 446 ft 33 kr., Lasztócz 283 ft 76 kr., Kolonicsa 305 ft 41 kr., Vég-Ardó 469 ft 46 kr., Ublya 346 ft 75 kr., Sárospatak 748 ft 95 kr., Kolbása 475 ft 56 kr., Agárd 546 ft 41 kr., Tőke-Terebes 277 ft 32 kr., Rudabányáska 383 ft 79 kr., Sámogy 266 ft, Posa 373 ft 11 kr., M.-Zombor 295 ft 43 kr., Véese 533 ft 26 kr., B.-Keresztur 367 ft 38 kr., Dubroka 693 ft 33 kr., Isztánes 408 ft 76 kr., S.-A.-Ujhely 944 ft 32 kr., Uljes 355 ft 89 kr., Márk-Csemernye 395 ft 35 kr., Ormező 283 ft 15 kr., Techna 289 ft 30 kr., Zebegnő 563 ft 45 kr., Szécs-Keresztur 409 ft 51 kr., Dámócz 490 ft 63 kr., Zemplén 332 ft 41 kr., Lelesz-Polyán 497 ft 25 kr., Laborez-Volya 488 ft 12 kr., Cséke 276 ft 61 kr., Czéke 564 ft 63 kr., Bászka 395 ft 15 kr., Szerdahely 585 ft 68 kr., Szerenes 556 ft 13 kr., Szacsur 341 ft 77 kr.

Vásáráthelyezés. A kereskedelemügyi kir. minister megengedte, hogy *Varannó* községben a f. év december hó 5 és 6-ára eső országos vásár kivételesen december hó 1-én és 2-án tartassék meg.

Állami anyakönyvi statisztika. A *sátoralja-ujhelyi állami anyakönyvi hivatalnál* (1897. auguszt. 12-étől aug. 28-áig) a) házasságok kötött: 8 pár; b) kihirdetett: 6 egyén; c) születési anyakönyvi bejegyzés volt: 14 esetben; d) elhalálozott: 8 egyén.

Hírek a nagyvilágból!

Az orosz-francia szövetség létrejöttét Kronstadtban f. hó 26-án proklamálták a világnak. A titkot *Miklós* cár mondta ki abban a tőszájában, melylyel a „Pothnau“ hadi hajó fedélzetén a baráti és szövetséges viszonyban álló két nemzetről szólt. A „szövetséget“, mint a cár mondotta, *Faure* francia köztársasági elnöknek Oroszországban való mostani látogatása teremtette meg. Az orosz-francia szövetség, min tvélik, a német birodalom ellen irányul.

Spanyolország miniszterelnöke *Azkaragga* hadügyminiszter-tábornok lett. A kormányzó anyakirályné azt a feladatot tűzte eléje, hogy állítsa helyre a konzervatív párt egységét.

Az anarkisták ismét megölték egy köztársasági elnököt. A minapában *Canovas* spanyol miniszterelnököt, most *Bordá-t*, Dél-Amerikában az uruguayi köztársaság elnökét terítette le a gyilkos golyó.

Angolok és afgánok között Keletindianban az afridák törzsének fellázadásával megkezdődött az ellenségeskedés.

Angiolito anarkistát, aki agyonlőtte *Canovas* miniszterelnököt, kivégezték.

A török-perzsa határon a kurdok beverték perzsa területre és két örmény falut elpusztítottak; állítólag 200 örményt lemészároltak.

Hírek az országból.

Öfelsége a király meghívására a tatai hadgyakorlatokon jelen lesz *Öbrutsen* orosz vezérkari fő is.

Budapest székes főváros nagy előkészületeket tesz *Vilmos* német császár szeptember 22-iki budapesti látogatása alkalmára.

Görgy Artur tábornok tüdőgyulladásban megbetegedett. A tábornok magas korára való tekintettel, elmúlt 79 éves, a betegség könnyen végzetessé válhatik.

A Szent István napi körmenet alkalmából Budapestre rándult vidékiek számát 150,000-re becsülik.

Különfélék.

— **Személyi hir.** *Rác* István dr., kedves földink, a budapesti m. kir. állatani intézet jeles tanára, mint a földművelésügyi kir. minister kiküldötte, szintén részt vesz az orvosok nemzetközi kongresszusán Moszkvában.

— **Kinevezés.** *Geöcze* Ernő s.-a.-ujhelyi kir. pénzügyig. kezelőgyakorlót az eperjesi kir. pénzügyigazgatósághoz pénzügyi irodatisztá nevezte ki a pénzügyminister.

— **Változás.** A homonnai felső keresk. iskola tanártestületében az a változás történik, hogy a Homonnáról Kézsmárkra áthelyezett *Darvas* Vilmos tanár helyébe *Reisch* Emil keresk. iskolai szaktanár-jelöltet alkalmazta a vall. és közokt.-ügyi minister.

— **Az égetteknék.** Főispánunk közbenjárására a *Jósziv* 500 (ötszáz) forintnyi segédelmet küldött a garanyiaknak. A belügyminister pedig a vajdicski égettek fölségítésére 800 (nyolcszáz) forintot, a zsalobinaiknak hasonló célra 70 (hetven) forintnyi segédelmet utaltványozott.

— **Festőművész-vendégek Patakon.** *Láczy* László dr. magyaros vendégszeretetről ősmert uri házának illusztris két vendége volt e napokban, az egyik *Vágó* Pál festőművész hazánk fia, a millénniomi körmenet képeinek tervezője; a másik *Styka* János hires lengyel festő, a „Kosciusko“ kép megteremtője. Ők ketten most több lengyel és magyar festőművészrel együtt Lembergben újabb körképen dolgoznak, amely a nagy-szebeni oroszverő esatát fogja ábrázolni. A kép címe: *Bem* és *Petőfi* lesz. A körkép, mint értesülünk, már nagyjából kész s még csak egyes jelenetek korhű megfestése hiányzik a „néphad“-ból. A művészek azért jártak Patakon, hogy a Bodrogyőre átrándulván élet után igtassanak típusokat vázlatkönyveikbe. A szolgálatkész házigazda kalauzolta a művészeket Karádra, s midőn *Szépkuhty* jegyző, ki igazi magyaros vendégszeretettel fogadta őket, a hétköznapi munkaidő dacára, pár óra alatt a mezőkön lévő „legjobb“ alakokat hamarosan előállította számukra, igazi művész-lelkességgel láttak munkához. Lelkesedéssel szemlélték a pusztai életet, az itatásra összegomolygó gulyát és ménest is. Patakra visszajöve apróra megszemlélték a *Rákóczi*-kastélyt és az ott felhalmozott régi fegyvereket, ereklyéket; azt a gyönyörű panorámát pedig, mely a pataki vár trónteremének terraszáról a festői szép „Hegyalja“ láncolatára nyílik, elragadóan találták. Erről is vettek fel több vázlatot. Örülünk hogy, amint mondták, a kirándulások eredményével igen-igen meg voltak elégedve. A „Bem és Petőfi“ nem sokára kész s bizonyára hamarosan országos hírre jutó körképhez tehát vármegyénk is szolgált anyagot, aminek viszont mi is igazán örülünk. A körképet jövő év tavaszán fogják Budapesten kiállítani. A művészeknek erősen eltökélt szándékuk olyat alkotni „Bem és Petőfi“-ben, a mi tulszámolja az eddig látott körképek művészi és erkölcsi hatását. Szívből kívánunk a jeles művészeknek, kiket a muza hozzánk invitált, alkotásukhoz kitartást és teljes sikert!

— **Autonómiai képviselőválasztás.** A kat. autonómiai kongresszusra küldendő képviselőre *L. Bényén* f. hó 22-én volt a szavazás. Sokan bejöttek a Bényéhez tartozó tanyákról s átjöttek Bekecsről is a választók, kik mindannyian *Mailáth* József grófra adták szavazataikat. Eljen a nemes gróf!

— **Esküvő.** *Dékány* János ujhelyi kir. alügyész, tisztelt barátunk, a jövő héten esküszik örök hűséget *Vályi* Ella kisasszonynak, néhai *Vályi* István, volt kir. közjegyző özvegye, szül. *Barna* Emilia urnő szeretetreméltó s kedves leányának. A szerető párnak tartós és állandó boldogságot kívánunk.

— **A közös temető ügye** A város közegészségügyi bizottsága az elmúlt héten ülést tartott, melyen *Szent-Györgyi* Dezső városi mérnök bemutatta a közös temető tervrajzát. Ugyanezen az ülésen tárgyalták a közös temető szabályrendeletét is. Ugy a temető tervét, mint a szabályrendeletet kevés módosítással elfogadták, s iránynyu véleményes előterjesztésükkel a képviselőtestületnek bemutatták. Ezek után a közös temető évek óta vajdudó kérdése remélhetően nemsokára a megvalósulás stádiómba jut.

— **Szinészet.** Értesülünk szerint őszi szezonunk nem fog elmúlni színészet nélkül. A város képviselőtestülete ugyanis legutóbb tartott közgyűlésében *Halmay* Imre szatm. szinigazgató, régi jó ismerősünknek, a jövő hó 15-étől a hó végéig engedelmet adott, hogy társulatával a városi színházban előadásokat tarthasson. — Az eddig Homonnán volt *Agh* Aladár-féle szinintársulat e hó 23-ika óta Gálszécsen játszik. A derék kis társulat általában jó tagokból áll, sőt, mondhatom, néhányan, különösen a nők közül, valóban mű-

vészi nivóra emelkednek, az igazgató csupa ujdonságokat tűz napirendre, a közönség még sem pártolja őket, valószínű, hogy a nagy melegtől való félelmében.

Halálozás. Malomszegi és óhaji Csutkay Alajos, 1848—9-iki szabadságharebeli főhadnagy, f. hó 22-én Ujhelyben meghalt. A köztisztviselői állott öreg urat, aki 85 esztendő magas kort ért el, f. hó 24-én d. u. temették a Kazincezy-utcai halottas házból. A temetésen a családtagok, rokonok és nagyszámú résztvevő közönségen kívül, *Matolai Etele* alispán vezetésével és egykoru gyászfényekkel bevont zászlójuk alatt testületileg jelentek meg a „nagy idők tanúi“ a szabadságharebeli agg bajtársak s így kísérték hajdani tisztársuknak koszorus érekeposorában nyugvó pomaradványait az örök béke helyére, a róm. kat. temetőbe. A sirhant fölött, az utolsó ima elhangzása után, id. *Bajusz József* mondott a 48/49-es bajtársak nevében rövid, de megható bucsuzó beszédet. Az elhunytban *Csutkay Béla* beregszászi p. ü. igazgatósági fogalmazó és neje szül. *Bánóczy Ilona*, *Bánóczy Kálmán* t. polgártársunk leánya, atyja, illetőleg apósa elvesztét gyászolja. — Béke hamvaira!

Bucusu. Az ujhelyi gk. hitközség f. hó 27-iki ünnepén tartotta meg szokásos bucsuját, mely alkalmára a környék falvaiból is temérdek hívó jött gyalogszerrel, szentelt jejvényekkel és énekszóval a városba, hogy a bucsun részt vegyen. A templomi ajátosságokat leszámítva, a paplak és iskola előtt fekvő utcarész a nyüzsgő sokasággal szinte egy vásár képét tárta elénk, amint a mézeskalácsos sztrák és a gyümölcs s dinnye-rakások és szekerek körül ugyancsak igyekeztek megvásárolni a bucsufiát. Délben *Miklóssy István* esperes-plebános ebédet adott, melyre a papságon kívül városunk intézői és számottevő köréből is többen voltak hivatalosak.

Knopfler Zsigmond. Városunk és vármegyénk zsidóságának egyik legnemesebb tagja, az emberi és polgári erényekben egyaránt kiváló *Knopfler Zsigmond*, a sátoralja-ujhelyi „orth. izr. hitközség“ h. rabbija folyó hó 21-én, életének 80. és a helybeli hitközségénél töltött működésének 47. évében jobb létre szenderült. A boldogult az ország egyik legjelesebb tudmud-tudósa volt, az ősi vallást teljes integritásában fentartani iparkodott, de emellett a modern tudományoknak és az okszerű békés haladásnak is barátja volt. Egész életét a tanulásnak és tanításnak szentelte. Szelid, szerény esendben, türelmességgel más gondolkodásnak irányában gyakorolta a jót isten dicsőségére, az emberiség üdvére. Hogy mennyire tisztelték, mennyire szerették e nemeslelkű férfit, bizonyítja az, hogy nevének egyszerű felemlítése is elég arra, hogy hirtorsosai körében mindenki áldásra nyissa ajakát és minden szívet őszinte kegyeletre indítson irányában. Sokat, igen sokat említhetnek fel áldásdus életének mozzanataiból; itt azonban igazság- és békeszeretetének csak a következő szép példája álljon. Midőn a nyolevanes évek közepe táján a helybeli zsidóság kebelében felmerült sajnos egyenlenségek következtében az anyahitközség *kettészakadt*, a boldogult, mint valódi jámbor, békeszerető férfi, exponált helyzete dacára, a szakadás ellen nyilatkozott. Vértő szívvvel szemlélte a lezajlott események szomorú fejlődését; vértő szívvvel nézte, hogy a béke- és községbontók mennyire iparkodtak akkor a meghasonlást meggyökereztetni, a pártviszályt megörökíteni és a régi jó hírnévnek örvendett zsidó testvériséget elmergesíteni... A hitközség az elköltözöttnek érdemeit méltányolva, a nagy halotthoz illő temetést rendezett. Ugyanis a gyászravatalt folyó hó 22-én délután 2 órakor a zsinagógába és onnan annak udvarába vitték. A végtisztességre közeletről és messziről megjelent több ezer résztvevő zsufozásig megtöltötte az udvart és az utcát. Mindenek előtt az elhunyt fia mondott néhány megható bucsuzót, utána még öt rabbi mondott gyászbeszédet, melyekben a megszellemültnek jeles tulajdonságait esetelték. Legnagyobb hatást keltett *Lipschütz Lipót* rabbi, a megboldogult sógorának és az „orsz. orth. közvetítő iroda“ elnökének beszéde. *Liszauer* Abraham kántor gyászéneke után a koporsót az örök nyugalom helyére vitték. A temetőben a szertartást *Eibuschütz Izsák* kántornak az elhunyt lelkiüdvéért mondott megható gyászimája fejezte be. A megboldogultban *Kellner Soma* dr., *Reichard* Salamon dr. és az egész *Reichard*-család közeli rokonukat veszítették. Isten áldása és örök béke környezze a drága elhunyt sirját! Az élet és halál Úra részesítse mindama menyey jutalmakban, amik az olyan jámborok részére vannak fentartva, kik úgy éltek és haltak, mint — *Knopfler Zsigmond!* **Kn.**

Tűz. Az elmúlt héten *Lyócsa* András széphalmi-uti gőzmalma csaknem a lángok martalékává lett. Egy kipattanó szikrától ugyanis a száraz fafedélzet tüzet fogott és már javában lángolt, amikor, szerencsére idejekorán, észrevet-

ték a bajt s a kéznél lévő fecskendővel a tüzet beoltották.

Házasság. *Mezey Gyula*, n.-idai urad. intéző, *Gálszécsen* f. hó 24-én esküdtött örök hűséget *Sárkány Teréznek*, *Sárkány Imre* ref. lelkész és neje szül. *Makkay Eteleka* szép és művelt leányának. A polgári kötést d. e. fél 12 órakor a városházán *Pékary Géza* körjegyző és anyakönyvvezető teljesítette, ki néhány szóval gratulált az ifju párnak. Valamivel 12 óra után az ev. ref. templomba vonult a diszes nász-közönség, minőt *Gálszécsen* ritkán van szerencsénk láthatni, ahol egyháziilag *Fejes István* ev. ref. espereslelkész, *Ujhely költőpapja*, adta össze az ifju párt, gyönyörű beszédet intézvén hozzájuk. Násznagyok voltak: *Mezey Károly* és *Brosz László* dr. kassai ügyvéd. Nászasszonyok: *Mezey Károlyné* és *Fejes Istvánné*. Nyoszolyólányok: *Mezey Ida*, *Marikovszky Gizella*, *Neuwirth Anna* és *Takács Kató*. Vőfélyek: *Fejes Ernő*, *Bajusz Andor*, *Marikovszky György* és *Sárkány Béla*. Ezekon kívül ugy a vőlegény, mint a menyasszony részéről számos rokon volt jelen és vett részt a diszes nászmenetben. — Templomból hazajöve, gazdag lakomához ült a társaság, melynél *Brosz* dr. násznagy az ifju párt, *Fejes István* ugyanazt és az örömszülőket, *Sárkány Imre* Fejest s a többi kedves vendégeit, *Sárkány Béla* pedig a nyoszolyólányokat elvittette. Lakoma után a fiatalok tánca perdült és roptá a csárdást másnap reggeli 5 óráig. A fiatal pár is csak akkor utazott el N.-Idára. Gratulálunk! **r. l.**

Tanítóválasztás. A gálszécsi róm. kat. iskolánál üresedésben volt második tanítói állomásra e hó 25-én ejtették meg a választást, 2 pályázó közül egyhangulag megválasztván *Petz Károly* sárosbogyányi tanítót, aki már egy izben működött ez iskolánál.

Házasság. *Stercz Jenő* ujhelyi fodrász, kinek a *Wekerle*-téren jőhírnevű üzlete van, a múlt héten vezette oltárhoz *Safranovits* Mária kisasszonyt, *Safranovits Ferenc* közigazgatási hivatalnok kedves leányát.

Gyermekfosztogató. Mindeddig csak nagyobb városok bünkrónikáiban olvastunk az ocsmány tettről, mely Ujhelyben is előfordult. Nevezetesen egy *Francozovszki* Jánosné, elzülött asszony e napokban a Barátságkeren *Klein* Lajos kereskedőnek alig három éves kis leánya füleiből az arany-függőket kiszedte s eladta, azonban a rendőrség megkerítette s a merész utonálló megbüntetéséről gondoskodott.

Háborúság után béke. A sztrokai izraelita hitközségben végre helyre állott a béke. Kivánatos, hogy tartós legyen. Tartósabb, mint a görögöké, mely még meg sem köttetett. A közoktatásügyi miniszter a homonnai orthodox egyház rabbinusát küldötte ki, hogy a bonyolódott ügyet nyélbe üsse. Mint értelmes, művelt ember, megvizsgálván *Friedmann* Julius volt hitk. elnök számadásait, nyert tapasztalatai alapján rábeszélte a hitközséget, hogy a zavaros ügyet intézze el békés uton. A hitközség engedett a rabbinus felszólításának és, csakhogy a volt elnökötől meneküljön, felmentette a számadás kötelezettsége alól, kiadván neki az utlevelet és választott magának szebbet is, jobbat is, *Schönfeld* Chaim városi pénztár-ros személyében új elnökül. Így a régi harc után helyreállott a béke — addig, ameddig, **r. l.**

Táncmulatság. Varannón f. hó 22-én kedélyes kis táncmulatság volt *Füszesséry Pál* és *Bárczy* Gusztáv rendezése mellett. A teljes számban megjelent intelligencia éjfél után kettőtig mulatott a Zugligetben. Az idő kiválóan kedvező s így az animó is határtalan volt. A hölgyek teljes meglepéssel gondolatnának vizsgálta a sok ropogós csárdásra. A táncban különböző résztvettek a következők. Asszonyok: *Friedman Albertné*, *Friedman Vilmosné*, *Osv. Orosz Miklósné*, *Pereszlényi Istvánné*, *Piknáné*, *Smóczy Györgyné*. Leányok: *Füszesséry Berta*, *Gaal Margit*, *Hajdu Ferike*, *Fülöp Emma*, *Sztankó Margit* és *Eteleka*, *Pikna Vilma*, *Guiseo Henriette* és *Zseltvay Ida*. **r. l.**

A király-helmeczi tüzről már tetünk említést a múlt számban. Most részletes tudósítás is érkezett hozzánk s abból vesszük ki a következőket: A tüzoltóság önfeláldozó fáradozásának köszönhető, hogy a *Balázsházy* József volt járásbíró házá, mely a leégett háztól csak egy lábnyí távolságban van, megmen-tették. Ha ez a ház, mely már több helyen kigyúlt, tüzet fog, akkor *Helmecznek* a kat. templomtól *Perbenyik* felé eső része ma már füstölő romhalma volna a templommal együtt. Önfeláldozásnak lehet mondani a tüzoltók munkáját, mert alig van közöttük, aki a tüztől meg nem sebesült, vagy más sérülést ne szenvedett volna. Soknak az arca, füle, keze perzselődött meg. A megmentettek halálja nyújtson nekik enyhületet. Bizony nagyon megérdemelne az egyesület, hogy a bitosító társulatoktól nagyobb anyagi segédelmet kapna, mert kiszámíthatatlan az a veszedelem és kár, aminek a tűz megfékezé-

sével elejét vették. — A lakosság lehet mondani, hogy egész közönyösen viselte magát, akkor, midőn a leleszi tüzoltók is átjöttek segíteni. Különben a helmecziek indolenciáján nem kell csudálkozni. Csak egyet mondok jellemzésül. A hatóság megtiltotta, hogy az életneműeket és a takarmányféléket az udvarokra behordják. S mi lett a következés: az, hogy csak azért is minden gazda behordta. A tűz után ismét kidobolták, hogy a takarmányfélék azonnal kihordandók, aki nem teszi, a költsé-gére fogják kihordatni. Igen — fogják. Mikor e sorokat írom, nem egyszer, de ötször is elmult 24 óra és még csak a fülebotját sem mozdítja senki. Nem dobos kell ide, hanem esendő! Tudósítónk azon végzi, hogy még a fecskendők is a tüzoltók maguk voltak kénytelenek vontatni, mert nem gondoskodik arról senki, hogy a kirendelt lovak helyen legyenek. Biz ez a *Helmecz* még egy darab *Zemplénben* *Azsiából!*

Rémület a hidasban. Alsó-Bereczkinél, a *Bodrogon* át f. hó 23-án négy szekeret szállított a hidas az ujhelyi oldalra. A hátulsó, dinnével rakott vajdácskai ökrös szekeret, gazdája magára hagyva, a hidas elejére ment a többi utasokhoz beszélgetni — panaszolva, a negyednap előtt volt tüzvész alkalmával szenvedett kárait. Midőn a hidas a folyónak már a legmélyére ért, az erős ökrök egy felbillent deszkától megijedvén, olyat rántottak hátrafelé a jármon, hogy a szekér hátulja kibukott a *Bodroga* és csak a jókarban levő ökröknek tulajdonítható, hogy megbirták tartani a szekeret, s azzal együtt el nem usztak; a dinnye-fejeket azonban, melyek úgy mutattak, mint egy sereg uszó tők-fej, ragadta az ár kiméletlenül, míg nem a hidas kikötése után esolnakon fogdosták ki némely részét.

Vőlegények öröme. A fővárosban egy igen üdvös és közhasznú intézmény létesült a napokban. Ez a vállalat, mely hatósági engedéllyel indult meg, azt tűzte céljává, hogy a házassodni akaró vőlegényeket és menyasszonyokat megmentse azoktól a fáradságos és költséges utanjárásoktól, melyek a polgári házasság kötésnél előfordulnak. Így például a szükséges okmányokat beszerezni, az összes törvényes utakat elvégzi stb. és mindezt — olcsón, megszabott díjért. Az „Esketési Ügyvivőség“ a vidékiek számára azt a kedvezményt is nyújtja, hogy egy forintnyi levélbélyeg ajánlottan való előzetes beküldése mellett bármilyen fogas házassági kérdésben azonnal és kimerítő levélbeli tanácsadással szolgál. E máris kedveltségnek örvendő vállalatot, melynek hivatala *Budapest* *Erzsébet-körut* 6. szám alatt (a *New-York* palotával szemben) van, ajánljuk olvasóink figyelmébe. A vállalat ügyésze: *Zollner Béla* dr., ismert fiatal fővárosi ügyvéd.

Knopfler Sándor tanítót lapunknak régi munkatársát, ki már évek óta városunk legelőbbkelő házainál a legjobb sikerrel tanít, ez idén is, különösen azoknak a szülőknek figyelmébe ajánljuk, kik leányaikat a magyar, német és francia nyelvben és egyéb ismeretekben a legalaposabban akarják taníttatni.

Időjóslat augusztus 29-ére. Helyenként csapadék, zivatarok, hőemelkedés.

Foullard-selyemét 60 krtól 3 forint 35 krajczárig méterenként — japáni, chinái, s. a. t. a legújabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes Henneberg selyemét 45 krtól 14 frt 65 kr. méterenként sima, csikos, kockázott, mintázott damaszolt s. a. t. (mintegy 240 különböző minőségben, 2000 szín és mintázzal s. a. t.) a megrendelt árukat, postabér és vámmentesen, házhoz szállítva, valamint mintákat postafordultával küldenek **Henneberg G. (cs. és k. udvari szállító) **selyemgyárai Zürichben.** Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. **2.****

Irodalom.

A Nagy Lexikon XV. kötete.

(Simor-kódex — Tearózsza.)

Kapuzárás előtt áll a nagy mű a legnagyobb magyar irodalmi vállalkozás: a *Pallas* Nagy Lexikonának *utolsó kötet* megjelent. Mikor körülbelül öt esztendővel ezelőtt, 1892. november 18-án, napvilágot látott e nagyszabású munka első kötet, körülállták az ujszülött csecsemőt az irodalom- és tudománykedvelők és kezdték az ő jövőndő sorsát találgatni. Mert bár örömmel látta a magyar kultúra minden igaz barátja ez alaptevő munka megindulását, amelynek szükségét már évtizedek óta érezte a magyar tudományosság, mégis sokan valának a Tamások és kételkedők, kik — az addigi kísérletek nem épen bizható, sőt sok tekintetben elszomorító eredménye alapján — aggódva néztek az érdemes, de merésznek tetsző vállalkozás jövőndője elé. Voltak, kik nem bíztak a nagyközönség pártfogásában; voltak, akik kételkedtek a dolgozó társak kitartásában, és voltak, akik egyáltalában, a mi viszonyainkhoz képest,

anyagi tekintetben tartották tulságosan merésznek e vállalkozást.

Nos, ez aggodalmak egyike sem teljesült!

A nagyközönség mindjárt a munka megindulásakor szeretettel és lelkesedéssel karolta föl annak ügyét; a tudomány és irodalom munkásai megmutatták, hogy tudnak éveken át fáradhatatlanul és kitartással dolgozni, ha igazán érdemes és nagy cél eléréséről van szó; az a körülmény pedig, hogy a Pallas Nagy Lexikona ma már sok ezer példányban forog közkezen, fényesen bizonyítja, hogy immár a mi viszonyaink is megérették bármily nagyszabású irodalmi vállalkozás megbíráására, csak szolgálja az igazán a nemzet érdekeit.

Valahányszor ennek a nagy munkának egy-egy kötet megjelent, az egész magyar sajtó osztatlan örömmel és elismeréssel fogadta azt, mint egy-egy erősségét a magyar közművelődésnek, mint egy-egy védőpajzsot az idegen kultúra káros és elnemzetietlenítő befolyása ellen.

Igy fogta fel a sajtó a Nagy Lexikon hatását és hivatását is ebben a felfogásban osztott a közönség is. Ez tette lehetővé, hogy az óriási munka — aránylag rövid idő alatt, immár befejezése előtt áll és hogy tizenöt hatalmas kötet sorakozik immár, igaz öröme és gyönyörűségére minden magyar szívnek és magyar elmének, könyvtárainkban egymás mellé.

A most megjelent XV. kötet méltó társa idősebb testvéreinek. Hatvanegy és fél iven, 975 sűrűn nyomtatott, kéthasábos oldalon, a *Simor-kodex* — *Tearóza* címszók közé eső anyagot (hat-hétezer címszót) öleli föl. A szöveget 165 ábra díszíti és magyarázza; a remek kivitelű képmellékletek száma pedig 47, ezek közt 4 színnyomat, 15 térkép és 4 városi tervrajz. Különösen kiemelendők a *Spektrálanalízis*, *Szarvasmarhák*, *Szembajok* és *Szobamadarak* címszók gyönyörű színes képmellékletei. Igen érdekes és szép a *Tátra* címszónál a *Magas-Tátra látóképe* a *Tengerszem-Csúcsról*, amely *Petrik* Lajos tanár fényképe után készült és 67 hegyesű képét mutatja be, magasságuk megjelölésével. Csatolva van a cikkelyhez a *Tátra térképe* is.

Mint az egész munkán ugy természetesen ebben a kötetben is a magyar dolgokra van a főszó fektetve, első kötelességünk és haladásunk első feltétele lévén saját hazánk és állapotaink igaz képét ismeri. Kiváló helyet foglalnak el ennél fogva ebben a kötetben is a Magyarország földrajzát és történetét tárgyaló cikkelyek. Kilenec vármegye: *Somogy*, *Sopron*, *Szabolcs*, *Szatmár*, *Szeben*, *Szepes*, *Szerém*, *Szilágy*, és *Szolnok Doboka* vármegyék rövid, de kimerítő földrajzi és történeti monografiája van meg ebben a kötetben, a legkiválóbb szakírók tollából. Mellélkelve van minden egyes vármegye leírásához a vármegyének gyönyörű kivitelű, pontos térképe.

Nagy gondot fordít a Lexikon Magyarország városainak földrajzi és történeti ismertetésére is; így ebben a kötetben is a legterjedelmesebb és legérdekesebb cikkelyek egyike *Szeged* város ismertetése, *Reizner* János szegedi muzeumi és könyvtár-igazgató dolgozata. Mellélkelve van a cikkelyhez *Szeged város tervrajza*. A szöveget a szegedi vár XVI. századbeli képe, a Dugonics-szobor s a város nevezetesebb középületeinek képei díszítik. *Szeged* tervrajzán kívül közli ez a kötet *Sopron* és *Szabadka* városok tervrajzait, *Szerencs*, *Tarcal*, történetét valamint a vármegyék és nevezetesebb városok ismertetésénél azok címerét is.

A Magyarország történetét tárgyaló számos cikkely közül különösen kiemelendő az 1848/49-iki *Szabadságharc*-nak nagy alaposítással és hazafias hévvel megírt története, *Marczali* Henrikétől. Ide vágnak történeti nevezetességű nagyjaink és jelesaink kimerítő életrajzai is, így a *Széchenyi* Istváné (*Dézsi* Lajostól), *Szemeré* Bertalané és *Miklóse* (*Tóth* Lőrinetől), *Szapolyai* János királyé (*Szádeczky* Lajostól) stb. A jelenkor történetére vetnek világot ma élő kitűnőségeink életrajzai: *Szell* Kálmáné, *Szilágyi* Dezsőé stb. stb. Végül ide tartoznak Magyarország nevezetesebb családjainak ismertetései is.

De szeretettel és gondosan ismerteti a Lexikon Magyarországnak nemcsak történetét és földrajzi viszonyait, hanem a tudomány, az irodalomnak, a művészetnek, a közgazdaságnak, a kereskedelemnek és iparnak, szóval a nemzeti munkásságnak minden mezejét és mindazokat akik e mezők egyikén vagy másikán kimagásodtak. Minden egyes cikkelye nem csak tanulságos, hanem élvezetes olvasmány is és laikusnak is könnyen érthető. Nem utolsó érdeme, hogy pazarul ellátja, különösen a fontosabb és terjedelmesebb cikkelyeket magyarázó ábrákkal és képmellékletekkel. Igen szépek pl. a *Sirályok*, *Strucmadarak*, *Szarvasmarhák*, *Szarvasok*, *Szarvorrúak*, *Szilfa*, *Szitakötők*, stb. cikkelyek képmellékletei. A *Színház* cikkelyeknek két képmelléklete van, az egyik a *Budapesti operaház*at, a másik a *Vigszínház*at és a külföld több színházát mutatja be. Érdekesek és tanulságosak azok a képmellékletek is, amelyek a *Sisak*, *Sörgyártás*, *Szerszámok*, *Szerszámok*, *Szi-*

jur szisztéma, *Szivargyártás*, *Szivatyuk*, *Szönlőnemesítés* és *Szömlőmivelés* című, terjedelmes és alapos tudással megírt cikkelyekhez vannak csatolva.

Hogy mily gondot fordít a Lexikon a hazai viszonyok ismertetése mellett a külföldre is, azt eléggé bizonyítja, ha fölseroljuk itt e kötetnek külföldi vonatkozású mellékletei; ezek: *Spanyolország és Portugália*, *Svájc*, *Svéd-Norvégország*, *Szerbia és Montenegró*, *Sibéria* térképei és *Szent Pétervár* tervrajza. Tüzetesen és kimerítően tárgyalja a Lexikon mindezeknek az országoknak és minden nagyobb külföldi város viszonyait és történetét, egész a legújabb eseményekig.

A XV. kötetben feldolgozott rengeteg anyagnak e rövid és futólagos ismertetése is igaz és örvendetes tanúságot tesz arról, hogy a Nagy Lexikon egyre izmosodó erővel halad befejezése felé és immár elmondhatjuk róla, hogy busásan beváltotta azokat a reményeket, amelyeket megindulásakor fűztek hozzá.

Btt.

Az „**Adalékok Zemplén-vármegye Történetéhez**” c. havi folyóiratunknak ez évi szeptemberi (9-ik) füzeté 2 és 1/4 ivnyi terjedelemben a következő tartalommal jelent meg: — 1. Nehány vonás Szerencs város történetéből. (2. folyt.) Irta: *Paszlavszky* Sándor. — 2. Zemplén-vármegye politikai és helyrajzi ismertetése. (A karsai ev. ref. templom képével) (22. folyt.) Fordította: *Matolai* Etele. — 3. Történeti jegyzetek Zemplén-vármegyéről. (22. folyt.) Ford. *Kapás* L. Aurél. — 4. Szirmay András naplója. (18. folyt.) Közli: *Karsa* Ferenc. — 5. Adatok a Zemplén-vármegyei br. Sennyey-család történetéhez. (9. folyt.) Irta: *Lajda* József. — 6. Mit jelent a „székely” nevezet? (3 folyt. és vége.) Irta: *Horváth* K. Vince. — 7. A görögkatolikusok Zemplén-vármegyében. (10-ik folyt.) Irta: *Polyánszky* Gyula. — A Kászténbaumi iskola története. (2. folyt.) Irta: *Knopfler* Sándor. — **Levelesláda**: 9. S.-A.-Ujhely legrégebbi szabadalom-levelei. I. Ford. *Horváth* K. Vince. — 10. Szinán basa levele István királyhoz 1605. Közli: *Haraszthy* Miklós. — 11. Katalin öz. fejedelmének egy levelkéje 1631-ből. Közli: *Dongó* Gy. Géza. — 12. Batori Zsófia adománylevele 1669-ből. Közli: *Szerdahelyi* István. — 13. A sárospataki rk. temető keletkezéséről. Közli: *Fodor* Jenő. — **Irodalom**: 14. Szirmay Antal irodalmi műveinek jegyzéke 1786—1812. (3. folyt. és vége.) Közli: *Dongó* Gy. Géza. — **Tárca**: 15. Gróff Sztáray Mihályról. (2. folyt.) (Szirmay A. tréfás elbeszélő verse.) Közli: *Dongó* Gy. Géza. — 16. A szerkesztő postája. — 16. A kiadó postája. — Az „Adalékok” előfizetése egy évre, (12 füzetre) csak 2 ft 40 krajcár.

A „Zemplén” kiadóhivatala.

„A Vasárnap Ujság” augusztus 22-iki száma 20 képpel és a Szent István király ünnepére vonatkozó igen gazdag és előkelő tartalommal jelent meg. A „Vasárnap Ujság” előfizetése negyedévre 2 ft, a „Politikai Újdonságok”-kal együtt 3 ft. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában. (Budapest IV. egyetem-u 4. sz.) ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, felvéve csak 1 ft 20 kr.

Pacsirta-Hangok. Költemények. Irta: *Szini* Péter. *Szini* Pétert jól ismeri már a „Zemplén” közönsége is, hiszen évek óta gyönyörködhetik tárcáiban, komoly és humoros költeményeiben. De isméri őt az egész ország, hiszen nevével első rangú fővárosi lapokban is találkozunk. Nem mondva csinált versek az ő versei. Teli vannak érzéssel, melegséggel. Megragadó bennük a közvetlenség, a külső csíny, tetszetős forma. *Szini* Péter nem ostromolja az eget, nem titáncodik, megmarad egyszerű körében. Azért verses kötetet, mely a jövő hó végén jelenik meg s ára egy forint jó lélekkel ajánljuk. Megrendeléseket elfogad Beregszászban *Farkas* J. könyvkereskedő.

Tanügy.

A sárospataki ev. ref. főgimnáziumban a javító-, pótló- és magánvizsgálatok szept. 1-, 2-án tartatnak meg. A beírások szept. 3, 4 és 5-én tartanak. Az érettségi írásbeli vizsgálatok szeptember 6, 7, 9, 10 és 11-ik, a szóbeli érettségi vizsgálatok szeptember 13 és 14-ik napjain folynak le. Az iskolai év ünnepes megnyitása szept. 8-án lesz.

A sátoralja-ujhelyi róm. kat. elemi fiúiskolába az 1897/98-ik tanévre a beírások a f. évi szeptember hó 1—3-ik napjain fognak a „Papsor” utcai róm. kat. iskola-tantermeiben, reggeli 9 órától 12-ig; délután 2 órától 5-ig megtartatni. Miről az érdekelt t. e. szülők és gyámok ez uton is kiértékeljenek. — Az évi tandíj az iskolaszék határozata folytán 8, azaz nyolc ftban állapított meg, mely összeg a beíratáskor lehetőleg egyszerre fizetendő le az igazgató, mint tandíjkezelőnél, minek megtörténtéről a felek nyugtatót kapnak. A más valásu, vagy a vidékről jött tanulók után a tandíjnak kétszerese fizetendő. S.-A.-Ujhely, 1897. augusztus 28-án. Az igazgatóság.

Iskolai értesítés. A sátoralja-ujhelyi „Carolineum” című rk. leány-nevelőintézetben — mely kisdudóvót, elemi- és polgári leányiskolát foglal magában — az 1897/98. tanévre szóló beírások szept. 1—8-ig fognak eszközölni. és

pedig naponként délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig. Szept. 9-én reggeli 8 órakor a rk. plebánia templomban „Veni Sancte”. Az intézetben benlakók egy egész évre fizetnek: ellátás címén 160 ftot; mosásért 20 ftot és orvosdíj címén 5 ftot. — Az intézet eljárársága.

A s.-a.-ujhelyi „Kereskedelmi tanoncskola”-ban a beírások szept. 1-étől 12-ig tartatnak, amikor is a rendes tanítás megkezdődik. A mélyen tisztelt kereskedő urakat felkérjük, hogy tanulóikat a beíratásra szorítsák, mert a határidőn túl be nem írt tanulók mulasztóknak fognak tekinteni.

A beíratást az izr. iskola IV. fúoszt. termében alulírt igazgató eszközöli.

Lövy Adolf, *Schneider* Jakab,
isk. bizottsági elnök. isk. igazgató.

Értesítés. A kelybeli *Kaufmann*-féle nyilv. 6 oszt. elemi leányiskolában az 1897/98-iki iskolaévre szóló beírások szept. hó 1. 2 és 3-án tartatnak meg. Felkértnek az igen tisztelt szülők gyermekeiket nevezett napokon beíratni, hogy a rendes tanítás 5-én akadály nélkül megkezdhető legyen.

S.-A.-Ujhely, 1897. aug. hóban.

Kaufmann Ármán,
isk. tulajd.

Értesítés. A vezetésem alatt álló homonnai áll. segélyezett polgári és felső keresk. iskolában a javító- és magánvizsgálatok f. hó 30 és 31-én tartatnak meg. A beírások az 1897/98. tanévre szept. 1—4-éig eszközölnetnek. A tanév szept. 6-án nyílik meg.

Kelt Homonnán, 1897. aug. 26-án.

Kováts József,
igazgató.

CSARNOK.

Bánatos dal...

Bánatos dal sir a esöndes pusztáról,
Pásztorfiu szerelméről, bujáról;
Messe hallik künn az éjben bús dala,
Bús dalával, bánatával
Boldogságát siratja.

Sirva száll a dal egy esöndes halomra,
Rajt' a pásztor mély keservét elmondja;
Síró szellő szárnyán jön a felelet:
Siron tul is tied vagyok,
Siron tul is szeretlek.

Szendrői Holozsnyay Ciril.

Közgazdaság.

Munkáviszonyainkról.

A felvidéki munkásnép helyzetével sokat foglalkoznak az intéző körök. Teljes erővel azon vannak, hogy a szegény nép a földműveléssel és iparral foglalkozó egyének munkakörében alkalmazást nyerjen, hogy így a szegény ember megélhetése biztosítva legyen.

A felsőbbbség részéről mindez igen szép és nemes cselekedet. Sajnos azonban, hogy a mi munkásnépünk arra pártfogásra egyáltalában nem méltó.

Hogy állításonkat beigazoljam, csak két esetet említek föl.

A felvidéknek több községében működik fűrészgyár. Egy-egy ilyen fűrészgyárban állandóan alkalmazva van 25—40 kézinapszámú, kiknek napi keresetük 60, 110 kr. Azt hiszem ez elég tisztességes bér egy napszámúnak. Mit gondol t. szerkesztő ur, dolgozik a mi népünk a gyárakban? Dehogyan dolgozik, még pedig azért nem, mert nekik, ugymond, az olyan kenyérkereset, mely őket nap-nap mellett munkára kötelezi, nem kell. Ez a szomorú tapasztalat azután arra kényszeríti a gyártulajdonosokat, hogy maguknak Galicziából hoznak munkásokat, akik állandóan és tisztességesen dolgoznak és szép összeget is keresnek.

Vagy pedig ott van *Varehócz* és *H.-Olyka*. E két községünk között most épül a törvényhatósági közút, amely utvonálnak kialakítására s egyéb földmunkájára 3000 ft van a vármegye közüti pénztárából kiutalványozva. Az utépítés vezetésével megbízott szakközegek egyike, már tizedik napja mult, hogy járja sorba a felvidék falvait, keresi a napszámú embert s aranyért sem képes fogni csak egyet is, akkor, midőn ennél a földmunkánál egy jó munkás naponta 2 ftot is kereshet. Mindenütt azt felelik az illetőnek, hogy az nehéz munka s ők ahhoz nem értenek. Természetes, hogy az ilyen munka, a pálínkaiváznál sokkal nehezebb.

De mostan mi állott itt elő? Az, hogy a hivatalos közeg, a hivatalos rendelet ellenére, hogy megbízásának eleget tegyen, kényszerítve van Galicziába zónázni s onnan hozni munkásokat.

Igy megy ez minálunk.
Nem törvény, nem rendelet, hanem deres
kell ide a lusta népnek. **Y.**

Útmutatás

a sertésveszben megbetegedett sertések húsának megvizsgálására.
(Folytatás.)

6. A romlott és ártalmas hús jelei.

Az emberi egészségre ártalmasak és romlottak kell tekinteni az olyan húst, amely sok vért tartalmaz, úgy hogy összenyomásakor bőven csepeg belőle a vér;

amelynek a színe nem világos barnavörös, hanem sötétbe megy át;
amelyben a rostok (a húsok a szálai) között vörös csikok és véres erek látszanak;
amely nagyon nedves vagy pedig tökévesebbé kocsonyához hasonló.

Az a hús, amely a megromlásnak ezen jeleit mutatja, még erős átfőzés vagy megsütés után is veszedelmes megbetegítheti az embert. Az ilyen tehát emberi élvezetre felhasználni semmi szín alatt sem szabad.

7. A romlott és ártalmas szalonna jelei.

Mindenki tudja, hogy az egészséges disznó szalonnája szép fehér, egészen tiszta. Ha a beteg disznó után nyert szalonna az egészséges szalonnához hasonlít, vagyis ha abban vörös erek, véres pontok és csikok nem láthatók: az ember egészségére még nem káros, de csakis abban az esetben, ha zsirnak kiolvastva használják.

Ellenben, ha a beteg disznó után nyert szalonnában vörös véres erek, véres pontok és csikok, kivált pedig ha nagyobb sötét vérfoltok láthatók: a szalonna, illetve a hús az ember egészségére káros, emberi fogyasztásra tehát sem nyersen sem megfűstölve nem alkalmas, de sőt zsirnak kiolvastva sem szabad azt ékezésre felhasználni, hanem ilyen esetben a szalonna és a hús kiolvastva csupán ipari célokra (szappanfőzésre) használható fel.

8. A tüdő megvizsgálása.

Ha egészséges disznót ölünk: annak testéből majdnem összes vére kifolyik és csak igen kevés marad vissza a belső részekben. Innét van amit minden sertésölő gazda tapasztalt, hogy az egészséges állapotban leszűrt disznó tüdeje halvány rózsaszínű és belőle kézzel, alig egy-két csöpp vért lehet kipréselni.

Nem így van ez a sertésveszes disznónál. Ennél a tüdő — hiába vették vért a disznónak — nem halványodik el, hanem sötétvörös marad, sőt helyenkint egészen feketevörös színt mutat.

Az egészséges tüdő, ha megtapogatjuk, mindenütt rugalmas, olyan forma, mint a lószőrrel bélelt párna; ha késsel belevágunk sereget; a bemetszés lapjáról finom habos vöröses folyadékot lehet a késsel lekaparni; ha vízbe teszszük, nem merül el, hanem uszik a tetején, mert levegő van benne, mint a felfújt hólyagban.

Ellenben a beteg disznó tüdeje nem rugalmas, hanem egészben vagy részben kemény, akár a májat fognánk meg; ha belevágunk: nem sereget: a vízben alamerül; a vágás lapjáról levakart vörös folyadék nem habos, mert levegőbuborék nincsen benne.

Az ilyen kemény tüdőrészt gyakran sárgavörös, vagy legalább a közepe táján sárgás színű. Ha megnyomjuk, a kézben széttöredeznek, mint a lágy sajt, vagy turó.

A tüdő külseje, melyet az egészséges disznónál finom, sima, fényes hártya borít: a beteg disznónál homályos, gyakran pedig olyan rakodásokkal van borítva, melyek lágyak és a felületről könnyen lekaparhatók. Olyan a tüdő kívülről, mintha nedves lenne.

9. A belek megvizsgálása.

A sertésvesz a disznó beleiben olyan változásokat okoz, hogy azokból a betegségre mindigárt a has felbontása után, tehát még a belek felvágása előtt lehet következtetni.

Az a hártya ugyanis, amely a hasnak egész belsejét kibéleli és a beleket is bevonja (az úgynevezett hashártya), a beteg sertésnél nem olyan sima és fényes, mint az egészséges disznónál lenni szokott, hanem helyenkint vöröses színű, fénytelen és véres erek látszanak rajta. Ha a beleket ujjainkkal megtapogatjuk: egyes részeken keményebb esomókat érzünk. Ha pedig a beleket felvágjuk, a belső hártya sötét-pirosnak látszik, rajta még sötétebb pontok és csikok észlelhetők, helyenkint pedig olyan piszkossárga rakódmány borítja, a melyet könnyen le lehet kaparni.

A hol a keményebb esomót érezzük, a belső hártján kerek vagy hosszúka, fakó szürkés-sárga színű kiemelkedések láthatók, olyan formájuk, mint a minő a csiperke kalapja, sokszor meg olyan, mint egy kelés a melyik már felfakadt. Másutt ismét bemélyedések mutatkoznak, amelyeket erősen felduzzadt sánc vesz körül. Ezen mélyedések fenekét és a körülfogó sáncok széleit többnyire piszkos sárga vagy zöldes színű szétmálló lerakódás borítja.

10. A vesék megvizsgálása.

Ha a disznó a sertésveszben hirtelen és nagyon megbetegedett, ha vértet is vizelt leöleése után azt fogjuk látni, hogy a vesét sokszor igen sok vér veszi körül, mert a vese a betegség rossz metériája miatt magától átszakadt. Az ilyen disznónak a húsát nem szabad megenni, de még inkább nem szabad kimérni, vagy az emberek között szétosztani.

11. A hús ártalmasságának egyéb jelei.

A húsban, szalonnában, tüdőben és belekben mutatakozó és főntebb már leirt elváltozásokon és jeleken kívül a disznó felbontásakor gyakran a többi belső részen is szembetűnő jelek vehetők észre. Kivált az gyakran látható, hogy a belső részek aránylag sok vért tartalmaznak; a belső részeket bevonó hártyaon pedig véres pontok és véres csikok mutatkoznak.

Ezek a jelek szintén a hús ártalmassága mellett bizonyítanak, kivált abban az esetben, ha a sertés hirtelen betegedett meg és állapota rövid idő alatt nagyon súlyosbodott.

(Vége köv.)

Vármegyei Hivatalos Rész.

1243/12993 sz. Zemplén-vármegye közig. bizottságától.

Olvastattott a kereskedelemügyi m. kir. nagyméltósága miniszter folyó évi július 14-én 38123 szám alatt kelt intézkedése, melylyel a kazánvizsgálatok és belső kazán vizsgálatok követendő eljárás ügyében az összes kazánvizsgáló közegekhez intézett körrendelete másolatát tudomás végett megküldi.

A nagyméltósága miniszter e körrendelete a géptulajdonos gazdaközönség tájékoztatása végett a tekintetes vármegye „Zemplén” című hivatalos lapjában közzétetni határozottat.

Kelt Zemplén-vármegye közig. bizottságának S.-A.-Ujhelyben 1897. augusztus hó 9-én kelt ülésében.

Molnár, főispán,
mint a közig. biz. elnök.

Másolat.

M. kir. kereskedelemügyi miniszter. — 38123 sz. Valamennyi kazánvizsgáló közegnek. Egyes kazánulajdonosok részéről panasz tételén az iránt, hogy az eljáró kazánvizsgáló biz. kazánpróbák alkalmával a gőzkazánok falazatának illetőleg azok burkolatának eltávolítását, belső revíziók alkalmával pedig a gőzkazánok tüzesővének kiszedését kívánja megfigyelmeztetnem a címet, hogy a kazánügyi kormányrendelet kapcsában kibocsátott eljárási utasítás szerint rendes körülmények közt a kazánvizsgálatok a kazánfalazat, illetőleg kazánburkolat, a beható belső revíziók pedig a tüzesővek kiszedése nélkül tartandók meg, s hogy e tekintetben kivételnek csakis azon esetben van helye, midőn a próba vagy belső revízió alkalmával tett észleletek az ilyenmő intézkedést közbiztonsági szempontból indokoltá teszik. Budapesten, 1897. július hó 14-én. A miniszter helyett Vörös államtitkár.

17430. sz. T. Zemplén-vármegye alispánjától.
A 10 főszolgabíróknak.

Tudomásulvétel, alkalmazkodás és az állatorvosok megfelelő utasítása, illetve az érdekeltek tájékoztatása céljából, folyó évi 13404. számú felhívásomnak kapcsán kiadom.

S.-A.-Ujhely, 1897. aug. 25.

Matolai Etele, alispán.

Másolat.

Ad 35.431. szám. Földmívelésügyi minisztertől: A bécsi szabad vásárra való szállítási kérvények mellékleteinek átvizsgálásánál több ízben tapasztalom, hogy a vármegyei, községi, körállatorvosok a f. évi június hó 19-én kiadott 35.431. sz. rendeletben érintett bizonyítvány kiállítására körül nem járnak el kellő figyelemmel. Felhívom ennél fogva a törvényhatóságot, utasítsa a területén működő vármegyei, városi, községi és körállatorvosokat, hogy amennyiben annak tényleg helye van s minden körülményről alapos meggyőződést szereztek, az általuk kiállított ezen bizonyítványokban ne csak a megvizsgált állatok egészségét, hanem az illető udvar, vagy szállások veszmentsességét, azonkívül mindenkor azt is igazolják, hogy a kérdéses udvar, vagy szállások fertőzött területektől teljesen elvannak különítve. A hiányosan kiállított bizonyítványok miatt a szállító feleknek netán okozandó károkat a bizonyítvány kiállítói felelősek. A bizonyítvány egyúttal a kiállító közeg hivatalos peccsétjével is ellátandó. — Budapesten, 1897. évi augusztus hó 16-án. A miniszter megbízásából: Bárdos Ferenc s. k.

17084. sz. T. Zemplén-vármegye alispánjától.
A 10 főszolgabíróknak.

A földmívelésügyi miniszter ő nagyméltóságának f. évi 5436 sz. alatt kelt intézkedése foly-

tán tudomásulvétel és közzététel végett tudatom a tek. főszolgabíró urral, hogy a boszniai és hercegovinai országos kormány folyó évi július hó 31-én kelt 99766 számú hirdetménye szerint, a következő intézkedéseket léptette életbe.

I. A ragadós tüdőlob miatt, a szarvasmarháknak Boszniába és Hercegovinába való bevitele Liptó és Pozsony vármegyékben tilos.

II. Ragadós száj és körömfájás miatt sertéseknek és kérődzőknek (szarvasmarhák), juhok és kecskék) Boszniába és Hercegovinába való bevitele Abauj-Torna, Alsó-Fehér, Arad, Békés, Hajdu, Hunyad, Nógrád, Torda-Aranyos és Zemplén-vármegyék területéről tilos.

III. Sertésvesz miatt a sertések bevitele Bosznia és Hercegovinába Magyarország egész területéről tilos.

Ezzel egyidejűleg a folyó évi 14995 számú felhívásomban foglalt rendelkezések hatályokat veszítették.

S.-A.-Ujhely, 1897. augusztus 17.

Matolai Etele, alispán.

17741. sz. T. Zemplén vármegye alispánjától.
A 10 főszolgabíróknak.

Tudomásul vétel és minél kiterjedtebb módon való sürgős közzététel végett tudatom tekintetes főszolgabíró urral, hogy a ragadós száj- és körömfájás nagyobb mérvű elterjedése miatt sertéseknek és kérődzőknek (szarvasmarhák, juhok, kecskék) Bukovinából Magyarországra való behozatalát folyó évi augusztus hó 27-től kezdve további intézkedésig, a földmívelésügyi miniszter ő nagyméltósága folyó évi 50393. szám alatt kelt intézkedéssel megtiltotta.

Az ezen tilalom ellenére behozott állatokkal az 1888. évi VII. t. cz. 155. §-a értelmében kell eljárni.

S.-A.-Ujhely, 1897. augusztus 26.

Matolai Etele alispán.

17237. sz. T. Zemplén-vármegye alispánjától.
A 10 főszolgabíróknak.

A földmívelésügyi miniszter ő nagyméltóságának folyó évi 49383. és 48436. számok alatt kelt intézkedései folytán közhírré tétel végett tudatom tekintetes főszolgabíró urral, hogy a csehországi cs. kir. helytartóság folyó évi augusztus hó 6-án 122901. szám alatt kelt hirdetménye szerint Komotán városba, a folyó évi augusztus hó 4-én 122527. számú hirdetménye szerint pedig Máchod és Strakonitz városokba, szabad forgalomból ki nem tiltott járványmentes Magyar és Horvát-Szlavonországnak az ausztriai területeiről származó egészséges élő sertések a folyó évi 4703. számú felhívásommal kiadott 12962 számú földmívelésügyi miniszteri körrendeletben foglalt feltételek mellett bevezethetők.

S.-A.-Ujhely 1897. augusztus 20.

Matolai Etele alispán.

ad 14840. T. Zemplén-vármegye alispánjától.
A 10 főszolgabíróknak.

Közhírrététel végett tudatom a T. főszolgabíró urral, hogy a vármegye igazoló választmánya a vármegyei legtöbb adótfizető bizottsági tagok névjegyzékének a jövő 1898 évre leendő kiigazítási céljából üléseit a f. évi augusztus hó 30-ikán és a következő napokon fogja megtartani.

Az adóhivatalok részéről a névjegyzék kiigazítása céljából bemutatott kimutatások, az 1886 évi XXI. t. c. 25. §-a értelmében betekintethet és a netalán szükséges felszólalások megtehetése végett, a vármegye levéltárában közszemlére kitétettek.

Miről a felvételre jogosultsággal bíró legtöbb adótfizetők azzal értesítendők, hogy a névjegyzékbe leendő felvétel iránti kérvényeiket írásban az igazoló választmányi ülések megkezdése előtt, vagy előszóval az ülések folyama alatt annál is inkább adják be, mivel az elkésztett beadottak figyelmen kívül fognak hagyatni.

S.-A.-Ujhely, 1897. augusztus 18.

Matolai Etele, alispán.

3540/I. 97. sz. A homonnai járás főszolgabírájától.
Körözwény.

Homonnán gazdátalan egy 12—14 éves barna szőrű, homlokán és hasalján fehér folt, előre hajló szarvu tehén tartatik, mely körülmény körözteszik azzal, hogyha 8 nap alatt tulajdonosa nem jelentkezik, el fog árvereztetni.

Homonnán, 1897. augusztus 26.

Haraszthy Miklós, főszolgabíró.

3954/1897. sz. A bodrogházi járás főszolgabírájától.
Körözés.

I.

Guttman József tokaji lakostól a f. évi augusztus hó 15-én tartott csapi vásárról egy darab 6 éves, fehér szőrű, felálló szarvu tehén elszökött.

Feltalálásáról kérem hivatalomat értesíteni.

II.

Lazarovics Adolf Pál földi községhez tartozó Leese-koresmai lakosnak tulajdonát képezett egy drb, 3 éves, veres pej, herélt lova a legelőről elszőkött. Körözését kérem.

K-Helmecz, 1897. augusztus 23-án.

Izsépy Zoltán, h. szolgabíró.

2396., 2434/I. 97. A n. mihályi járás fűszoligabirójától.

Körözések.

I.

Kolibáb György krivostyáni lakos kárára f. hó 12-én viradóra egy db. 7 éves feketeszőrű kanca ló, melynek balfüle csonka, 100 ft értékben, a legelőről eltűnt. Köröztetése elrendeltek. Eredmény esetén e hivatal kiértesítendő.

II.

Folyó hó 12-én egy 2 éves, pej, herélt esikő a deregyői ménesházhoz került és most is ott van.

Jogosult gazdája Deregyő község előljáróságánál jelentkezzen.

Nagy-Mihály, 1897. évi augusztus hó 26-án.

Jelenek Gyula, szolgabíró.

Nyilt-tér.**)

Krondorfi Savanyuviz

KELLEMEZ IZE MIATT

UGY MINT ASZTALI VIZ.

DE LEGINKÁBB MINT

gyógyviz

fűdő, gyomor és

vizhólyag bántalmaknál

sikerrel használtatik

S.-A.-Ujhelyben kapható:

KLEIN ALBERT úrnál.

**) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Heti naptár.

Vasárnap,	augusztus 29.	Ján. fejr.
Hétfőn,	augusztus 30.	Lím. Róza
Kedden,	augusztus 31.	Raimund bib.
Szerdán,	szeptember 1.	Egyed
Csütörtökön,	szeptember 2.	Jusztus pk.
Pénteken,	szeptember 3.	Mansvét hv. †
Szombaton,	szeptember 4.	Rozália sz.

A szerkesztő postája.

D. Azokat a képeket: nem láttuk.

Felelős szerkesztő:

Dongó Gyárfás Géza

Kiadó-tulajdonos **Éhlert Gyula**.

Hirdetések.

Tk. 2205/97. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szerencsi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtatónak Stenczel Andrásné szül. Krész Amália végrehajtást szenvedő elleni 180 frt 36 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék területén levő Tállya község határában fekvő a tállyai 1606. sz. tjkvb. n. I. 1 sor. 191. hr. szám alatt 1/4 részben a végrehajtás alatt álló Stenczel Andrásné szül. Krész Amália 3/4 részben pedig a végrehajtás alatt nem álló Stenczel Amália, Stenczel Anna és Stenczel András tulajdonánál 566. öi. sz. ház és udvarra az 1881. évi LX. t.-cz. 156. §-ának d) pontja alapján egészben 459 forinttal megállapított kikiáltási árban az árveést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1897. évi szeptember hó 14-ik napján délelőtt 9 órakor Tállya község házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 45 frt 90 krtkészpénzben, vagy az 1881. LX. törvényezikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügymin. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-cz 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szerencsen, a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál 1897. évi június hó 3-ik napján.

Előadó bíró helyett:

Kádas, kir. albiró

Előleges értesítés.

Van szerencsém a hölgyközönség nagybecsű tudomására hozni, hogy Kassáról **Sátoralja-Ujhelybe** letelepedve, itt a Kazinczy-utca 537. sz. alatt lévő Imre-téle házában egy

v a r r o d á t

nyitottam, hol is növendékeket is elfogadok, kik nálam a ruhavarrás és szabászatban alapos oktatást nyernek. Bárminemű dísz- vagy menyasszonyi ruhák elkészítését a legjutányosabb áron fogadom el.

Női fűzőket a legujabb módszer szerint mérték után is készítek.

A nagyérdemű közönség kegyes pártfogását kérve maradtam

teljes tisztelettel:

Demeter Hermin.

P. 6860. 1897. szám.

Hirdetmény.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a m. kir. államvasutaknak Tisza-Lucz község határában létesítendő hóvédműveire vonatkozó kisajátítási ügyében a kártalanítási eljárás megkezdésére T.-Lucz község határában a helyszínére **f. évi augusztus hó 23. napjának délelőtti 9 órája** kitűzetett, melyre a telekkönyvtulajdonosok, a kisajátító és az összes telekkönyvi tulajdonosok, a kisajátító és az összes telekkönyvi érdekelték oly figyelmzetetessel idéztetnek, hogy elmaradásuk a kártalanítás tekintetében hozandó határozatot gátolni nem fogja.

A tárgyalás vezetésére Hellner Károly kir. törvényszéki bíró küldetett ki.

Kelt S.-A.-Ujhelyben, a kir. törvényszéknél 1897. évi július 24-én.

Borsos József,
jegyző.

Emődý Béla,
elnök.

Hölgyeknek nélkülözhetlen

a szép rózsás arczbőr, a szeplő és más arcz-tisztatlanságoktól ment arcz,

használjon azért

BERGMANN-féle LILIOM TEJSZAPPANT

(védjegy a két bányász)

Bergmann és Trstól Dresdába és Tetschen a/E-ben

1 darab ára 45 kr.

Főraktár **Vidder Gyula** gyógyszerésznél

S.-A.-Ujhely.

39,293 VI. 897. sz.

Hirdetmény.

A homonnai m. kir. pügyőri szakasz használatában lévő kincstári épületnek kijavítása alkalmából az államépítészeti hivatal által megállapított 555 ft 62 krtvi költségerejéig szükségletű munkálatok teljesítése szükségeltetik.

A munkálat folyó év szeptember hó 17-én d. e. 11 órakor a s.-a.-ujhelyi m. kir. pénzügyigazgatóságnál tartandó nyilvános árlejtés utján fog a legkedvezőbb ajánlattevőnek kiadni. A kitűzött verseny tárgyalás előtt 3 órával zárt és a szükséges munkálatok után előírányszott pénzüsszeg 10%-nyi biztosítékkal ellátott ajánlat is tehető.

A beadott ajánlatban világosan kiteendő, hogy az ajánlattevő a munka teljesítésének feltételeit ismeri, mely feltételek a s.-a.-ujhelyi kir. pénzügyigazgatónál megtekinthetők, sőt posta utján is beszerezhetők.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

S.-A.-Ujhely, 1897. augusztus 23-án.

Lakatos,

h. pénzügyigazgató.

Föld haszonbérlet

580¹²⁰⁰ hold nemesi birtok felszerelés s mintegy 130 h. ugarral együtt több évre haszonbérbe adandó.

Szántó 300 h. — kaszáló 44 — majorság 8 h., 228 h. a legjobb minőségű legelő.

A birtok lak-, gazdasági- és koresma helyiségekkel ellátott.

Bővebbet Alsó-Ladiskóczon a tulajdonos

Hegedűs János.

Szomorú — de igaz,

hogy öltözékeinkre nagyobb gondot fordítunk mint **egészségünkre**. Ha ruháinkon a legparányibb szakadékot észlelünk sietünk azt legott eltüntetni, nehogy nagyobbodjék, de de ha ez testi egészségünknek az eset, számba se vesszük. Egy kis köh gés, főfájás, emésztési zavarok stb. mit tesz az? Úgyet se vetünk rá. Hát ez **vétkes könnyelműség**, mely később keservesen megbosszulja magát rajtunk, mert valamint a kis szakadékból nagy lesz, épp úgy a kis bajból nagy baj keletkezik, ha kellő intézkedés nincsen a kéznél. A legtöbb betegség kuforrása a gyomor rendetlen működése a mit idejekorán használva. Egger kellemes ízű **Sodapasztillája** csakhamar beszűntet (1 doboz ára 30 kr.). A tüdő, torok mellbajok köhögéssel, rekedtséggel s elnyálkásodással kezdődnek. Egger kitűnő ízű **Mellpasztillája** megóv bennünket a bajtól teljes biztossággal (1 doboz 50 kr. és 1 frt. Próbadoboz 25 kr.)

Kaphatók minden gyógyszerertárban S.-A.-Ujhelyben **Widder Gyula, Kincsesy Péter, Cs. Buday Akos** urak gyógyszerertáiraiban. **Főraktár:** Nádor gyógyszerertár (Dr Egger Leo és Egger J) Budapest Váci-körút 17:

Hirdetmény.

A t. cz. közönség tudomására hozatik, hogy alólírott intézet földbirtokokra és S.-A.-Ujhelyben lévő házakra

Törlesztési kölcsönöket

eszközöl.

A feltételekre vonatkozó bővebb felvilágosítással szolgál a

S.-A.-Ujhelyi Népbank mint Takarékpénztár.

FELSŐ KERESKEDELMELI TANINTÉZET NAGY-VÁRADON.

Alapított 1888. évben. Nagyvárad város, Biharvármegye, a nagyvárad kereshedelmi és iparkamara segélyével tartatik fenn.

Végzett növendékek **egy évi önkéntességre jogosultak s azonnal alkalmazást nyernek** pénz-, biztosító intézeteknél, gyárakban, kereskedelmi vállalatoknál, hivatalokban (az 1883. évi minősítési törvény alapján.) Elhelyezésekről a tanintézet gondoskodik.

Előkelő családok fiai részére fényesen berendezett

internátus

a kereskedelmi palotában. — **Francia és német társalgási nyelv** elsajátítása biztosítva.

A tanév szeptember 1-én kezdődik.

Felvilágosítást készséggel nyújt

Propper N. János,
igazgató.

A már évek óta fennálló
Első zemplén-megyei honi butor-csarnok
S.-a.-Ujhelyben, a főtéren
a „Vörös ökör“ épület emeleti helyiségeiben
ajánlja 5 teremben nagyszerűen berendezett

BUTORGYÁRI TELEPÉT

hol is minden e szakba vágó asztalos- és kárpitos butorok valamint fantásie- és disz butor, szalon, boudoir, ebédlő- és fogadó-termek részére szükséges bútorok barok és rokoko-stylben a legelegánsabb kivitelben jutányos áron kaphatók.

Ajánlom továbbá tükör- és képraktáramat a bevásárolni szándékozó n. é. közönség becses figyelmébe.

Egyidejűleg van szerencsém a m. t. közönség becses tudomására hozni, hogy butort vásárolni szándékozóknak kényelmére ugyancsak a „Vörös ökör“ épületében, földszinten egy bolthelyiséget béreltem ki, hol is saját gyártmányaimból szintén egy kiváló nagy butor-termet rendeztem be, melyben ebédlő- és háló-szobák, valamint szalonok készen és felállítva a csak gondolható legszebb kivitelben vannak s jutányos áron kaphatók.

Számos látogatást és pártfogást kérve maradtam
kiváló tisztelettel

WILHELM HENRIK.

Keil-lakk

(Glasur)

legkitünőbb mázó-lakk-szer puha padló számára, 1 nagy palaczk ára 1 frt 35 kr. — 1 kis palaczk ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 60 kr.

Arany-fénymáz

képek-keretek stb. bearanyozására. 1 kis palaczk ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére. 1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kaphatók:

BEHYNA TESTVÉREKNÉL, S.-A.-UJHELY.

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS“

Vegyelemezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, félig kötött szénsavtartalma kiváló hatásának bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál**, a hol a szabad szénsav csekélyebb jelenléte megóvja a beteges, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félig kötött szénsav gazdagsága a gyógyhatású alkatrészeknek a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközöli. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabad szénsavtartalomban erősebb ásványvizek, mint a **seltersi, gleicherbergi, tudóbajokban**, különösen **tüdővérsek**nél már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézeiben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorffban** a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: dr. Korányi, dr. Gebhardt, dr. Navratil, dr. Poór, dr. Kéty, dr. Barbás; Bécsben: dr. Bamberger, dr. Duschek, stb. a legjobb eredményeik alkalmazták a **légző-, emésztő- és húgyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóvíz

präservatív gyógyszernek bizonyult a **kolera**-megbetegedés ellen,

borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos
töraktár

Édeskuty L.

cs. és k. és szerb
k. udv. ásványvíz-
szállítóvonal,
Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

Alapított 1858.
Budapesti Szivattyu- és Gépgyár

Részvény-Társaság

(ezelőtt Walser Ferencz)

BUDAPESTEN, VI. kerület, Külső váci-ut 45. szám.

Sürgönyezim: Szivattyugyár Budapest.

GYÁRT:

mindenféle gőzgepeket, Schmidt-féle forrgőzmotorokat (40% szénmegtakarítás), petroleum- és benzín-motorokat. Keretfűrészeket, körfűrészeket és oseretöröket. Gőzkazánokat, előmelegítőket, tartányokat. Hidákat és egyéb vasszerkezeteket. Mindenféle szivattyukat, gőz-, szij- és kézi hajtásra, valamint villamos üzemre. Artézi kútfelépítmenyeket vasból. Tűzfecskendőket és vízszállítókat, tüzoltósági felszerelési tárgyakat. Köztisztasági szereket, öntöző-kocsikat, sárkaparó és seprőgepeket, hőekéket és uthengereket. Egészségügyi szereket, mint gőzfertőtlenítő készülékeket és teljes fertőtlenítő telepeket, peczegődör tisztító készülékeket. Vas- és ércöntvényeket, harangokat. Keményöntésű aczélfelületű tüzrostélyokat egyenes és kigyóalakban, valamint polygon rostélyokat.

LÉTESIT: vízműveket, csatornázásokat, vízvezeték és légszuszberendezéseket, központi fűtéseket.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve küldetnek.

Akar ön jó cognacot inni?

Kérjen mindig csak

TOKAJI COGNACOT

TOKAJ VAROS CZIMERÉVEL

(kigyós kereszt a hármass hegyen.)

mert különben értéktelen hamisítványt kap.

Valódi Tokaji Cognac kapható:

minden nagyobb fűszer- és csemege-kereskedésben és gyógyszerárban.

ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁR

TOKAJ.

Házeladás.

Az alsó-zsolyomkán lévő 430. ö. i. számú ház szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál ugyanott a ház tulajdonosa.

szabadon és nyomban szarado

Törvényileg védve!

Veritabl Laque Christoph.

Christoph Ferenc SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

Lehetővé teszi, hogy a szobák a maradás alatt is használattartanak, mivel a kellemetlen szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfűrészek és az olajtaknak sajátja, elkerülte. Ennek a használatát olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a munkát. A palló minden tárggyal feltölthető, anélkül hogy elmozdítást igényel. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénymáz,
sárgasávnat és mahagonbarnát, mely akár csak az olajfűrészekkel is a pallókat a szobákra való felvitelére alkalmas. Ezek fényt ad, színtelen nem fűt el a fennmarad.

Postacsomag, kerülte 1135 négyzetmtr. (két középnyagú szobára való) 5 frt 50 kr., vagy 9¹/₂ márká.

A közvetlen megrendések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázások és prospectusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék vizsgálni a doboz s a zárt papírt, mivel ott a több mint 250 éve létező gyártmány-otok le utanozzak és hamisítják, sokkal rosszabb, s gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója.
Prága, K. Berlin.

Valódi minőségben csakis Malártsik György fűszer- és vegyes kereskedésében kapható S.-A.-Ujhelyt.